

ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย

ศิลปนิพนธ์เสนอเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์

พฤษภาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

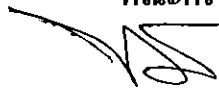
THE VARIABILITY OF FARMERS LIVING

**A Thesis Submitted to the Graduate School of Naresuan University
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree in of Bachelor of Fine and Applied Arts
Program in Visual Art Design
May 2016
Copyright 2016 by Naresuan University**

ศิลปนิพนธ์ เรื่อง "ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย" ของ นายทศพล อินทรสิทธิ์ ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ พรหมรัตน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เกษประสิทธิ์)

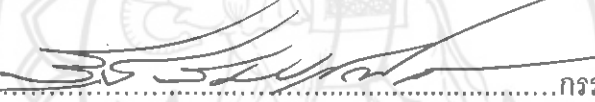
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มาอ่อน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อาคม ทองโปร่ง)

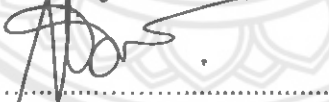
.....กรรมการ

(อาจารย์จิติ สมบูรณ์เอนก)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชญาณี ชิงช่วง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ลัดดา วงศ์สวัสดิ์)

อนุมัติ

(ดร.สันต์ จันทร์สมศักดิ์)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

พฤษภาคม 2559

ชื่อเรื่อง	ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย
ผู้วิจัย	นาย ทศพล อินทรสิทธิ์
สถานที่ปรึกษา	อาจารย์ ชญานิศ ชิงช่วง
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีร์ศม์ พรหมรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	ศิลปนิพนธ์ ศป.บ สาขาออกแบบทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	ระบบทุนนิยม , โลกาภิวัตน์ , วัตถุนิยม

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่อง "ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย" นี้ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองแนวความคิด และความรู้สึกในด้านลบ โดยใช้ศิลปะคือภาษาแห่งความคิด มาถ่ายทอดเรื่องราวของวิถีชีวิตของชาวนาไทยที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามระบบทุนนิยม โดยมีการแสดงออกถึงคุณค่าทางความงามหรือสุนทรีย์ภาพในรูปแบบงานศิลปะสื่อผสม มีการถ่ายทอดผลงานเป็นลักษณะงาน กึ่งนามธรรม โดยมีการวางแผนดำเนินงาน โดยการศึกษาหาข้อมูล จากหนังสือ อินเทอร์เน็ต และสภาพแวดล้อมที่ผู้สร้างสรรค์เคยอาศัยอยู่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปนิพนธ์ในรูปแบบสื่อผสม

ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้แสดงความงามทางสุนทรีย์ภาพผ่านวัสดุสำเร็จรูป และแสง - เงาจากไฟนีออน และวัสดุสำเร็จรูป โดยนำเสนอเรื่องราวจากสิ่งที่ตัวผู้สร้างสรรค์เคยประสบ พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยมีการใช้แสงไฟนีออน เข้ามาช่วยในงาน และเกิดเป็นเงา ที่มีทัศนธาตุรูปทรง เส้น น้ำหนักเป็นหลักในการ แสดงถึงเนื้อหาเรื่องราวที่เปลี่ยนไปของวิถีชีวิตชาวนาไทย ผ่านผลงานศิลปะ โดยเป็นการจัดรูปแบบงานโดยมีส่วนร่วมตัวเอง ส่วนเงาเพื่อแสดงออกถึงความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย

รวมทั้งผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้ากลวิธี และพัฒนาทักษะฝีมือในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม ที่จะทำให้เกิดรูปแบบ และความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ผลงานรูปแบบใหม่เพื่อเกิดเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

Project	The variability of farmers living
Author	Mr.Totsapon Intarasit
Chief Advisor	Miss.Chayanis Chingchuang
Advisory Board	Assistant Professor Dr.Thaveerat Phromrat
Thesis Category	Art Thesis, Bachelor of Fine Arts (Visual Art Design), Naresuan University, 2015
Keywords	Capitalism, Globalisation, Materialism

Abstract

This creative project in art thesis called "" ("Altered Way of Life of Thai Rice Farmers") aims to work on a creation as a self-indulgent to personal negative attitude and antagonism using art as a language of idea to convey the story and way of life of Thai farmers which have changed as a result of capitalism through an expression of aesthetic value in the form of mixed media, using semi-abstract characteristic. The project procedure begins with gathering and studying data from publications, internet, and current state of an area where the artist had inhabited in the past to be used as an information in the creative process of mixed media as the art thesis.

This art thesis expresses its aesthetic value through the ready-made material and the neon light which shines on the material to create light and shadow on the wall that convey the stories that the artist has witnessed in his daily life. Shadow created by the neon light holds visual elements of shape, line, and volume which are the keys to present the altered way of life of Thai farmers through the work of art. The work is separated into two parts which are the work itself and the shadow which leads to the context.

Other benefit gained in this project is that the artist has learnt the method and developed his skill in creating mixed media art which should evoke new and creative ideas and forms that will become his personal identity.

ประกาศคุณูปการ

ข้าพเจ้าน้อมรำลึกในพระคุณบิดา มารดา คุณพ่อสมทรง อินทสิทธิ์ และคุณแม่ทิพานัน อินทสิทธิ์ ผู้ที่ให้กำเนิดและให้อบรมสั่งสอน เลี้ยงดูข้าพเจ้าจนเติบโตใหญ่มาด้วยความยากลำบาก สอนให้รู้จักรับผิดชอบ ชั่วดี ทั้งยังคอยสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาและเป็นกำลังใจให้ในยามที่ข้าพเจ้าเกิดความท้อแท้และหมดกำลังใจ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่เป็นผู้ให้วิชาความรู้ คอยชี้แนะแนวทางในการศึกษา สอนการใช้ชีวิต ทั้งยังอบรมสั่งสอนให้มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์สาขาวิชาทุกท่าน ที่ให้ความรู้ความช่วยเหลือตลอดจนเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลศิลปนิพนธ์ทุกท่าน ที่คอยให้ความรู้ชี้แนะแนวทาง และให้ความช่วยเหลือ พร้อมคำปรึกษาศิลปนิพนธ์ภาคเอกสารชุดนี้ให้ไปในทางที่ชัดเจนและสมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานจนสามารถลุล่วงตามความประสงค์

ทศพล อินทสิทธิ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์	1
วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมาย	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	2
คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการสร้างสรรค์.....	2
เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	2
กรอบแนวความคิดในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	4
แผนการดำเนินการสร้างสรรค์	5
งบประมาณการใช้จ่ายในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2.....	7
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	7
ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	7
องค์ประกอบของศิลปะ.....	8
อิทธิพลหรือลัทธิศิลปะที่ให้แนวทางและความบันดาลใจ	10
ด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์.....	11
อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ	12
อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปิน.....	16
อิทธิพลจากปรัชญา.....	17

บทที่ 3.....	19
การพัฒนาและวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	19
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์.....	19
ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผลงานศิลปนิพนธ์.....	21
ขั้นตอนการรวบรวมความคิด การวิเคราะห์ ประมวลความคิดและการจัดทำภาพแบบร่าง	22
รูปทรงในส่วนประกอบทางวัสดุ	24
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	25
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	28
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	31
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	33
วิเคราะห์ และสรุปกระบวนการสร้างสรรค์.....	34
สรุปปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสรรค์ผลงาน	35
บทที่ 4.....	36
ผลการสร้างสร้งงาน.....	36
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่1	37
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	39
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่3	42
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	44
บทที่ 5.....	46
สรุปผลการสร้างสร้ง.....	47
อภิปรายผลการสร้างสร้ง.....	48
ข้อเสียในการสร้างสร้ง.....	48
บรรณานุกรมและเอกสารอ้างอิง.....	49

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพประกอบที่ 1 เทคโนโลยีทางการเกษตร ที่เข้ามามีบทบาทในอาชีพทำนา.....	12
ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบผลงานศิลปะการจัดวาง.....	12
ภาพประกอบที่ 3 ตัวอย่างผลงานศิลปะป็นต่างประเทศ.....	16
ภาพประกอบที่ 4 ตัวอย่างผลงานศิลปะป็นไทย.....	17
ภาพประกอบที่ 5 แหล่งข้อมูลจากรูปถ่ายใน Internet.....	19
ภาพประกอบที่ 6 ผลงาน วิถีชีวิตชาวนา.....	20
ภาพประกอบที่ 7 วัสดุอุปกรณ์ผลงานชิ้นที่ 1.....	25
ภาพประกอบที่ 8 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1.....	25
ภาพประกอบที่ 9 แบบร่าง 3 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1.....	25
ภาพประกอบที่ 10 วัสดุที่ได้จากการออกพื้นที่.....	26
ภาพประกอบที่ 11 ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 01.....	26
ภาพประกอบที่ 12 อุปกรณ์ผลงานชิ้นที่ 2.....	27
ภาพประกอบที่ 13 แบบร่าง 2 มิติ.....	28
ภาพประกอบที่ 14 ขั้นตอนที่ 3 ของการสร้างารรค์งานชิ้นที่ 2.....	28
ภาพประกอบที่ 15 ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 02.....	29
ภาพประกอบที่ 16 อุปกรณ์ผลงานชิ้นที่ 3.....	30
ภาพประกอบที่ 17 ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 03.....	31
ภาพประกอบที่ 18 วัสดุอุปกรณ์ชิ้นที่ 4.....	33
ภาพประกอบที่ 19 แบบร่าง 2 มิติชิ้นที่ 4.....	33
ภาพประกอบที่ 20 แบบร่าง 3 มิติชิ้นที่ 4.....	33
ภาพประกอบที่ 21 ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 04.....	34
ภาพประกอบที่ 22 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 01”.....	37
ภาพประกอบที่ 23 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 2”.....	39
ภาพประกอบที่ 24 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 3”.....	41
ภาพประกอบที่ 25 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 4”.....	43

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากตามกระแสโลกาภิวัตน์ไม่เว้นแม้แต่สังคมชนบทอย่างวิถีชีวิตชาวนา แต่ดั้งเดิมนั้นวิถีชีวิตชาวนาเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อยู่กันแบบเกื้อหนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเมื่อถึงฤดูกาลทานาซึ่งปีหนึ่งจะทาเพียงครั้งเดียว ชาวนาที่รู้จักกันหรือเป็นญาติๆกันก็จะมาช่วยเอาแรงกัน ปลุกข้าวหว่านไถไปจนถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว และในการทานาแต่ละครั้งนั้นก็จะมีเรื่องราวความเชื่อประเพณี รวมถึงภูมิปัญญาข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกสืบทอดมาถึงคนรุ่นหลัง แต่ว่าพอเวลาผ่านไปความเจริญทางวัตถุเริ่มเข้ามา ระบบทุนนิยมเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตชาวนาเปลี่ยนไป เหล่าชาวนาหันมาเน้นผลผลิตที่จะทำอย่างไรให้ได้มากที่สุดและทำอย่างไรที่ไ้ระยะเวลาสั้นที่สุด จนทำให้ชาวนาส่วนใหญ่หันมาพึ่งพาความเจริญทางวัตถุอย่างเทคโนโลยีและสารเคมีกันมากขึ้น จนทำให้วิถีชีวิตชาวนาดั้งเดิมนั้นค่อยๆเลือนรางจางหายไป ไม่ว่าจะเป็นประเพณีที่ดั้งเดิม ภูมิปัญญาความคิดที่ชาญฉลาดที่บรรพบุรุษได้หาวิธีการสร้างข้าวของเครื่องใช้จากวัสดุรอบตัวมาสร้างเป็นของใช้ได้สร้างไว้ให้สืบทอด ตลอดไปจนถึงจิตใจของชาวนาที่เปลี่ยนไปตามระบบทุนนิยมทำให้สังคมเกิดการแข่งขัน ตลอดจนทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายจากผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี และสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ เพราะผลกระทบจากค่านิยมเหล่านี้ทำให้วิถีชีวิตของชาวนาแบบดั้งเดิมที่เคยอยู่กันอย่างสงบ เรียบง่าย มีน้ำใจพึ่งพาอาศัยกันค่อยๆ เลือนหายไปตามกาลเวลาตามกระแสวัตถุนิยมจนลึบมอด ลึมนึกถึงวิถีชีวิตแบบเก่าที่เคยมีมา

จากวิถีชีวิตของชาวนาที่เปลี่ยนไปนั้นทำให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้สร้างสรรค์ จากการที่ถูกระบบทุนนิยมมาครอบงำทำให้วิถีชีวิตชาวนาเปลี่ยนไป วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาข้าวของเครื่องใช้แต่ดั้งเดิมก็เปลี่ยนไปตามเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ทำให้การใช้ชีวิตสะดวกสบายขึ้นจนทำให้ลึบมอดถึงผลกระทบที่มากับเทคโนโลยีและสารเคมีทั้งร่างกาย และจิตใจทำให้คุณภาพชีวิตของชาวนาลดลงไปด้วย จึงนำมาสู่งานสร้างสรรค์ทางศิลปะเพื่อสะท้อนมุมมองเรื่องของวิถีชีวิตของชาวนาที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามระบบทุนนิยม จนลึบมอดธรรมเนียม ประเพณีและภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้จนเหลือเพียงเรื่องเล่าสู่คนรุ่นหลังกับซากของวัตถุเก่าๆ ที่เคยมีความสำคัญในสมัยอดีต

ผู้สร้างสรรค์จึงต้องการสื่อสารเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาให้เกิดความเข้าใจ ของความผันแปรของวิถีชีวิตของชาวนาไทยที่มีในปัจจุบันที่ถูกผันแปรไปจากเมื่อก่อนเพราะมีระบบทุนนิยมเข้ามาแทรกแซงจนทำให้วิถีชีวิตของชาวนาไทยแต่ดั้งเดิมที่เคยอยู่แบบสงบ เรียบง่ายนั้นค่อยๆ เลือนหายไปตามกาลเวลาและระบบทุนนิยมที่เข้ามาแทรกแซง โดยผ่านกระบวนการทางวัสดุผสมโดยการใช่วัสดุต่างๆเป็นตัวสื่อสารกับผู้รับสารที่ผ่านการมองในเชิงมายาคติรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ในรูปแบบงานศิลปะสื่อสมัยใหม่โดยใช้กลวิธีวัสดุผสมที่มีเอกลักษณ์ และสุนทรียภาพ

2. วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมาย

2.1 เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้ากระบวนการ ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ และนำไปสู่ การสร้างสรรค์ชิ้นที่ผลงานไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบภาคเอกสารศิลปนิพนธ์

2.2 เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ต่อวิถีชีวิตของชานาแต่ดั้งเดิมที่ค่อยๆ ลดลงไปตาม กระแสโลกาภิวัตน์ การแทรกแซงของระบบทุนนิยม จนทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชานาค่อยๆ เลือนหายไป

2.3 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจถึงรูปแบบและเนื้อหา ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ที่ ตอบสนองความคิดและอารมณ์ความรู้สึก นำมาแสดงผลงานในรูปแบบสื่อผสม

3. ขอบเขตของการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ศิลปนิพนธ์เรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิตชานาไทย

3.1 เป็นผลงานประเภทสื่อผสม โดยสร้างสรรค์ในรูปแบบจากวัสดุสำเร็จจากพื้นถิ่นและวัสดุต่างๆ ใน ลักษณะศิลปะจัดวาง (Installation art)

3.2 เป็นผลงานประเภทวัสดุผสม ที่แสดงแนวคิด เนื้อหา ที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกภายในที่ เพื่อให้ แสดงออกถึงความผันแปรวิถีชีวิตการทำนาแบบดั้งเดิมที่ค่อยๆ เลือนรางจางหายไป

3.3 เป็นผลงานทัศนศิลป์รูปแบบงานสื่อผสม ที่มีลักษณะศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด

4. คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการสร้างสรรค์

ศิลปะสื่อสมัยใหม่ (New media Art) หมายถึง การที่ศิลปินนำเสนอและเชื่อมโยงไปสู่ความ เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร การคมนาคมและสามารถประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี นวัตกรรมที่มีอยู่ ในสังคมอยู่แล้วเพื่อนามาเป็นอุปกรณ์สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ

ศิลปะจัดวาง (Installation art) หมายถึง ประเภทของงานศิลปะที่มีที่ตั้งเฉพาะจุด ออกแบบเพื่อที่จะ แปรสภาพการรับรู้ของสิ่งแวดล้อม

สื่อผสม (Mixed media art) หมายถึง เป็นงานจิตรศิลป์ที่ผสมผสานสื่อหลายๆ ประเภทเข้า ด้วยกัน ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรืองานวาดเส้น ศิลปะสื่อผสมอาจมี ๒ ลักษณะ เป็น 2 มิติ หรือ 3 มิติ

ความผันแปร (Alteration) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง หรือสภาวะจิตใจที่เปลี่ยนแปลงไป

วิถีชีวิต (Lifestyle) หมายถึง รูปแบบการใช้ชีวิตในชีวิตประจำวันของคนในสังคมต่างๆ

5.เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

5.1 ข้อมูลจากตาราหนังสือเอกสารทางวิชาการอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นและที่มาของเทคนิคในการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา 707122 พื้นฐานองค์ประกอบศิลป์

ผู้แต่ง สุรชาติ เกษประสิทธิ์

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวนา – เขียนโดย อาจารย์ยัชชิวรร งามละม่อม นักวิชาการและ

นักวิจัย สถาบัน TDRM

หนังสือ Modern Art ผู้แต่ง David cottoington

หนังสือสุนทรียศาสตร์ ผู้แต่ง จี . ศรีนิวาสน์ แปลเรียบเรียง สุเชาวน์ พลอยชุม

หนังสือ ศิลปะสมัยใหม่ ผู้แต่ง ผู้เขียน David Cottoington (เดวิด คอตติงตัน)

ผู้แปล จณัญญา เตรียมอนูร์รักษ์

หนังสือ นิวมมีเดียอาร์ต : New Media Art ผู้แต่ง มาร์ค ไทร์น และ รีน่า จานา

หนังสือ คอนเซ็ปชวลอาร์ต : Conceptual ผู้แต่ง ดาเนียล มาร์โซนา

ผู้แปล อฉิมา ทศจันทร์

หนังสือ มินิมอลอาร์ต : Minimal Art ผู้แต่ง ดาเนียล มาร์โซนา ผู้แปล เฉิดฉวี แสงจันทร์

5.2 ข้อมูลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

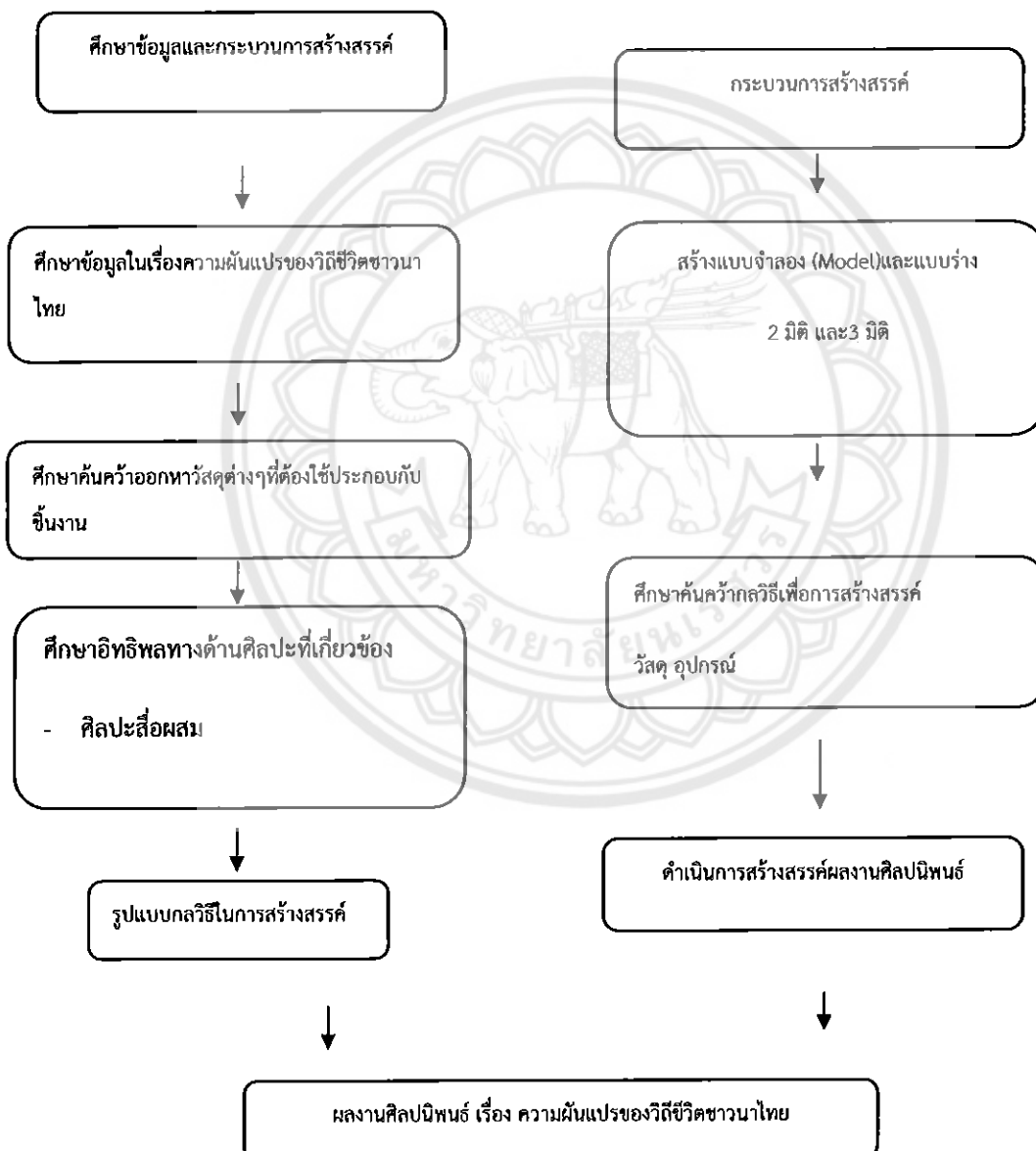
- <http://www.landactionthai.org>

- <http://www.oknation.net/blog/Artifact>

- <http://www.designboom.com/art/kumi-yamashita-interview>

6. กรอบแนวความคิดในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

- 6.1. ศึกษาข้อมูลสนับสนุนแนวคิดในการสร้างสรรค์
- 6.2. กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ
- 6.3. พัฒนาผลงานสร้างสรรค์
- 6.4. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
- 6.5. สรุปรายงานผลการดำเนินงานวิจัย

8.งบประมาณการใช้จ่ายในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

ถังน้ำมันเหล็ก 200 ลิตร	2,100	บาท
เหล็กเส้น	940	บาท
แผ่นสังกะสี	570	บาท
สีสเปรย์	750	บาท
ตะแกรงลวด	720	บาท
กาวลาเท็กซ์	345	บาท
ไฟระพริบ	400	บาท
ไฟสปอร์ตไลท์	650	บาท
รถของเล่น	500	บาท
ตุ๊กตารูปสัตว์	275	บาท
อุปกรณ์อื่นๆ	1,950	บาท
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	9,200	บาท

9.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกิดความรู้จากการศึกษาค้นคว้าในกระบวนการ ขั้นตอนของการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ และนำไปสู่การบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์งานไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบเอกสารภาคศิลปนิพนธ์

9.2 เกิดการแสดงออกถึงความรู้สึกสะท้อนอารมณ์ และสะท้อนปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ออกมาเป็นผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบงานศิลปะสมัยใหม่ ที่ใช้กลวิธีสื่อผสมที่แสดงออกถึงคุณค่าทางศิลปะเชิงมายาคติ

9.3 เกิดการเรียนรู้ เข้าใจถึงรูปแบบและเนื้อหา ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์และตอบสนองความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ที่แสดงออกทางศิลปะที่เป็นภาษาแห่งความคิดในรูปแบบงานศิลปะสมัยใหม่

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์เรื่อง “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย” ชุดนี้เป็นกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ มีกระบวนการ (Style) ประเภท “ศิลปะสื่อสมัยใหม่ (New Media Art)” ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ต้องศึกษาค้นคว้าเอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่เป็นพื้นฐาน เป็นความบันดาลใจ ส่งเสริมและมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของศิลปะ
2. อิทธิพลหรือลัทธิศิลปะที่ให้แนวทางและความบันดาลใจ
3. ด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์
4. อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ
5. อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปิน
6. อิทธิพลจากปรัชญา

วิถีชีวิตคือ หนทางที่จะดำรงชีวิต และดำเนินชีวิตอยู่ในโลก วิถีชีวิตจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และจิตใจ จิตใจ (ทรรชนะ สติปัญญา พรสวรรค์ นิสัย) ของเราเอง เป็นตัวกำหนด แต่การดำรง และการดำเนินชีวิตก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา โดยมีความเจริญทางเทคโนโลยี และค่านิยมทางวัตถุเข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตมากขึ้น ไม่เว้นแม้แต่วิถีชีวิตชนบทอย่างวิถีชีวิตชาวนาไทย ที่ถูกเปลี่ยนแปลงความคิด การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ถูกเปลี่ยนไปอย่างมาก จากที่เคยใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย สงบสุข ก็ถูกระบบทุนนิยมเข้ามาครอบงำจนเกิดการแข่งขัน ต่อสู้ดิ้นรนจนเกินความจำเป็น จนทำให้ลืมหวนกลับไปมองอดีตที่ชีวิตเคยอยู่แบบเรียบง่าย สงบสุขใช้ชีวิตกันแบบเครือญาติพึ่งพาอาศัยกัน วิถีชีวิตเก่าๆ ภูมิปัญญา ประเพณี วิถีชีวิตการทำนาแบบเก่าๆ ก็จางหายไปตามกาลเวลา เนื่องจากไม่มีใครมาสืบทอด หันมาพึ่งพาเทคโนโลยีเครื่องจักรกล สารเคมี กันเสียส่วนใหญ่ เนื่องจากใช้แล้วเห็นผลไว จนลืมหวนถึงโทษที่ติดมากับสิ่งเหล่านั้นด้วย ทั้งต้นทุน ร่างกาย และสภาพแวดล้อมที่เคยสมบูรณ์มาก่อน

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะ จึงทำให้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของชาวนาไทยที่เป็นอาชีพที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาอย่างยาวนานแต่ถูกเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้คนหันมาสนใจคุณค่าของความเจริญทางวัตถุมากกว่าคุณค่าของจิตใจ จึงต้องการแสดงความคิดสื่อถึงการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชาวนาที่เปลี่ยนไปตามระบบทุนนิยม

การแสดงออกทางศิลปะหรือการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกทางสุนทรียศาสตร์นั้นส่วนมากจะต้องมีสื่อที่ตอบโต้กับผู้สร้างสรรค์ และเป็นสิ่งที่กระตุ้นสื่อให้ผู้สร้างสรรค์นั้นโน้มน้าวไปได้ตามเจตนาของการแสดงออกและมีจุดมุ่งหมายในการทำงาน

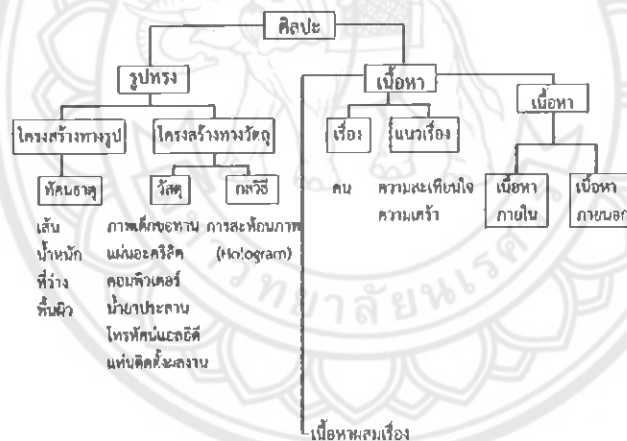
หากกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวหรือแสดงสภาวะทางความคิดภายในจิตใจของมนุษย์ออกมาให้เป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเห็นว่าศิลปะมิได้เป็นเพียงตัวแทนธรรมชาติ หรือเป็นเพียงการแสดงส่วนที่อยู่ภายนอกธรรมชาติเท่านั้นแต่ศิลปะจะต้องแสดงส่วนที่อยู่ภายในของชีวิตออกมาส่วนที่ภายในนั้นได้แก่

1. ความคิด
2. อารมณ์
3. ความรู้สึก

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การทำงานศิลปะเพื่อต้องการแสดงถึง ความรู้สึกความคิดที่ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวที่ผู้สร้างต้องการถ่ายทอดถึงการผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทยที่เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของของวัตถุมากกว่าเรื่องทางจิตใจ

1.องค์ประกอบของศิลปะ

ผู้สร้างสรรค์ได้นำข้อมูลจากการศึกษาและจากการกำหนดรูปแบบของผลงานที่รวม เอาเรื่อง ทักษะธาตุ ซึ่งเป็นองค์ประกอบศิลปะเข้ามาประกอบการภายในงาน เพื่อถ่ายทอดสาระและคุณค่าของผลงานที่ประกอบกันด้วยเนื้อหาและรูปทรง

แผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ

เนื้อหา(Content) คือเรื่องราวมีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งเนื้อหาที่ถ่ายทอดออกมา นั้นสามารถตีความออกมาได้หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร เช่น ความต่างของเพศ วัย ประสบการณ์ ความรู้ ทักษะคิด เป็นต้น เนื้อหาอาจแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ เนื้อหาภายในกับเนื้อหาภายนอก เนื้อหาภายในเป็นเนื้อหาที่เกิดจากการ ประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรงซึ่งเป็นรูปแบบของการแสดงออกเฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์ส่วนเนื้อหาภายนอกจะมีเฉพาะในศิลปะแบบ รูปธรรมที่มีเรื่อง เช่น คน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ

ซึ่งผลงานของผู้สร้างสรรค์เน้นเนื้อหาผสมเรื่องที่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์กับรูปลักษณะของเรื่องโดยมีการแสดงออกให้เห็นถึงความแตกต่างของวิถีชีวิตทั้ง 2 รูปแบบ และวิถีชีวิตของชาวมากาลังเลื่อนหายไปตามระบบทุนนิยม

รูปทรง(Form) คือ สิ่งที่มองเห็นได้ในทัศนศิลป์ที่เกิดขึ้นด้วยการประสานกันของทัศนธาตุอย่างมีเอกภาพซึ่งแบ่งออกเป็นส่วนประกอบทั้งรูปได้แก่ ทัศนธาตุและส่วนประกอบทั้งวัสดุคือวัสดุและวิธีการที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในส่วนประกอบทาง รูปทรงในผลงานของผู้สร้างสรรค์คือทัศนธาตุได้แก่ สี น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง เส้น

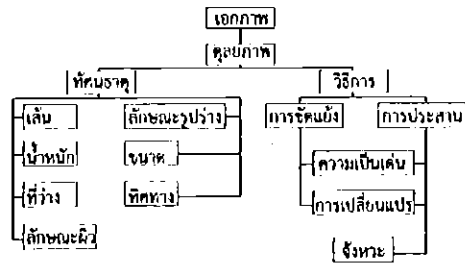
ทัศนธาตุ (Visual Element) คือ สื่อทางสุนทรียภาพที่ผู้สร้างสรรค์นำมาประกอบเป็นรูปทรงเพื่อสื่อความหมายของเรื่องได้แก่ น้ำหนัก แสงเงา ที่ว่าง สี เส้น ทัศนธาตุที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ในผลงานมีดังนี้

สี หมายถึงแสงที่มากกระทบกับวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเราทำให้เห็นเป็นสีต่างจากการที่มองวัตถุเป็นสีได้ได้เพราะวัตถุนั้นดูดแสงสีอื่นสะท้อนแต่สีของมันเอง ซึ่งลักษณะการกระทบต่อสายตาทำให้เห็นสีนั้นมีผลทางจิตวิทยาคือมีอำนาจในความเข้มของแสงที่กระตุ้นอารมณ์และทำให้เกิดความรู้สึกได้จากการมองเห็นด้วยสายตาซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้นำวรรณะสีที่ทำให้เกิดความรู้สึก ถึงอารมณ์ของสังคมชนบท และสังคมเมือง เพื่อให้เกิดความแตกต่างและความรู้สึกจากสี น้ำหนัก คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างและบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุในผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้น้ำหนักแสงเงาเพื่อเป็นการสะท้อนระยะหน้าหลังอย่างชัดเจนซึ่งทำให้เกิดมิติลวงตาภายในผลงาน

พื้นผิว คือพื้นผิวของสิ่งต่างๆเมื่อสัมผัสหรือมองเห็นจะทำให้เกิดความรู้สึก ละเอียดย่น ขรุขระเป็นต้นในงานของผู้สร้างสรรค์ใช้วัสดุที่มีความหลากหลายทำให้มีพื้นผิวจากวัสดุหลายรูปแบบตามรูปแบบเฉพาะของวัสดุ

ที่ว่าง ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ ที่ว่างเกิดจากพื้นที่ว่างของอากาศที่ทำให้วัสดุเห็นเป็นรูปร่าง รูปทรงที่ชัดเจน

เส้น คือจุดที่ต่อเนื่องเป็นความยาวทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่างขอบเขตของรูปทรงขอบเขตของน้ำหนักขอบเขตของสีและแบ่งออกเป็นโครงสร้างและเส้นคาลิกราฟฟิกและผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้เส้นโครงสร้างที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาแต่เป็นเส้นที่เกิดจากจินตนาการ เส้นโครงสร้าง (Structural line) ที่แบ่งสมดุลภาพ (Balance) คือน้ำหนักของภาพทั้งสองข้างมีการถ่วงดุลกัน

แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรงที่มา

องค์ประกอบของศิลปะ, ชะลูด นิ่มเสมอ (2530:208)

จากข้อมูลจึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบศิลปะ และทัศนธาตุ เป็นตัวสื่อสารให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจถึงแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ ที่ผู้อื่นสามารถรับรู้ได้ถึงความงามที่เกิดจาก สี น้ำหนัก และพื้นผิว ศิลปะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของวัตถุที่มองเห็นหรือรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส อีกอย่างคือการแสดงออกอันเป็น ผลที่เกิดจากโครงสร้างของวัตถุนั้น อีกส่วนหนึ่ง เราเรียกองค์ประกอบส่วนแรกว่ารูปทรง (form) หรือองค์ประกอบทางรูปธรรมและอีกส่วนคือ เนื้อหา(Content) หรือองค์ประกอบนามธรรมดังนั้นองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างหลักการของศิลปะคือรูปทรงและเนื้อหา

2.อิทธิพลหรือลัทธิศิลปะที่ให้แนวทางและความบันดาลใจ

2.1ด้านแนวความคิด ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด

2.2.1 อินสตรูเมนทัลลิสม์ (Instrumentalism)

เป็นกลุ่มศิลปินที่มีทัศนคติว่าศิลปะเป็นเครื่องมือในการยกระดับจิตใจ รวมไปถึงคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมของสังคมโดยรวม แสดงออกถึงสภาวะจิตใจของมนุษย์ในเชิงจิตวิทยา ผลงานของศิลปินในกลุ่มนี้มักมุ่งเน้นการแสดงสาระที่นอกเหนือจากสัมผัสภาพแห่งความงามจากการเห็น หรือแม้แต่การแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกอันรุนแรง แต่เน้นประเด็นทางความคิด เป็นสำคัญ ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่า “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด” หรือ “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความหมาย” (อิทธิพล ตั้งโฉลก 2550: 80) ดังที่โจเซฟ โคสุธ (Josept Kosuth) ศิลปินคอนเซ็ปชวลลิสม์ (Conceptualist) ได้กล่าวไว้ว่า “ศิลปะทั้งหมดเป็นคอนเซ็ปชวล เพราะศิลปะเกิดขึ้นได้จากแนวความคิดเท่านั้น” (Daniel Marzona 2005: 6 อ้างถึงใน, อิทธิพล ตั้งโฉลก 2550: 100) ผลงานศิลปะประเภทอินสตรูเมนทัลลิสม์จึงเป็นศิลปะที่มีแนวความคิด (Concept) เป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ที่โดดเด่นมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ศิลปินอาจจะนำเสนอผลงานในรูปแบบของศิลปะตามหลักสถาบัน (Academy) ก็ได้ อาจจะใช้เทคนิควิธีการหรือใช้วัสดุและอุปกรณ์ได้ทั้งแนวขนบประเพณีหรือใช้สื่อใหม่ (New Media) ในการนำเสนอผลงาน แต่จุดสำคัญของผลงานกลับมิใช่ความงามตามแบบสุนทรียะของสิ่งที่ปรากฏ ทว่าผลงานเป็นเสมือนเครื่องมือสำหรับผู้ดูได้ขบคิดถึงประเด็นที่ศิลปินต้องการสื่อสารผ่านศิลปะอันหลากหลายที่ปรากฏเป็น รูปธรรม โดยที่สาระสำคัญของผลงานกลับมิใช่ตัวของวัตถุแต่เป็นประเด็นความคิดที่เกิดขึ้นจากผลงานที่ปรากฏ

(ที่มา http://jumpsuri.blogspot.com/2014_02_01_archive.html)

2.2.2 ศิลปะคือประสบการณ์ (Art as Experience)

จอห์น ดิวอี้ นักปรัชญาชาวอเมริกัน มีความเห็นว่าศิลปะคือประสบการณ์ ประสบการณ์คือ การมีชีวิตสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีปฏิกริยาสิ่งแวดล้อมทำให้เรามีความคิดและอารมณ์ซึ่งเป็นประสบการณ์ซึ่งเป็นประสบการณ์ เรามีประสบการณ์มากมายในชีวิตประจำวัน แต่เป็นประสบการณ์ธรรมดา ไม่เป็นแก่นสาร เราลืมมันง่าย แต่บางครั้งเรามีประสบการณ์แท้ ประสบการณ์แท้มีระเบียบ มีเอกภาพ ทุกส่วนทุกตอนมีความหมายมีความสำคัญ มีอารมณ์ที่เด่นชัด มีโครงสร้างตลอดทั่วประสบการณ์นั้น เช่น ความกดดัน ความอ่อนหวานนุ่มนวล และ ความกลัว เป็นต้น

ประสบการณ์ของศิลปินมักน่าสนใจเป็นพิเศษ เขาสัมผัสชีวิตและเหตุการณ์ด้วยความน่าตื่นเต้นเห็นเป็นเรื่องสำคัญ จึงสามารถสื่อประสบการณ์นั้น กับผู้อื่นได้ เขาได้รับมาจากสิ่งแวดล้อมแล้วถ่ายทอดเป็นประสบการณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้อื่นด้วยงานศิลปะ ศิลปะเป็นประสบการณ์พิเศษที่มีพื้นฐานจากชีวิตธรรมดาทั่วไป ศิลปินที่มีประสบการณ์แท้ในชีวิตมาก จะทำงานศิลปะได้ดีผู้ดูที่มี ประสบการณ์ในชีวิตมาก ก็รับรู้สัมผัสศิลปะได้มากและลึกซึ้ง จุดมุ่งหมายของศิลปะในทัศนะของจอห์น ดิวอี้ คือ การให้ประสบการณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ดู

ทั้งนี้การสร้างสรรคผลงานศิลปะ ย่อมมีอิทธิพลจากทฤษฎีทางศิลปะเพื่อใช้ประโยชน์ประกอบกับเนื้อหาของศิลปะผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น และผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดจากลัทธิทางศิลปะคือ ศิลปะป๊อปอาร์ต (Pop Art) เป็นแบบอย่างของศิลปะที่สร้างความตื่นเต้นพุ่งขึ้นมาทันทีทันใดแก่ผู้พบเห็น อันมีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับคนทั่วไป เป็นเรื่องราวที่แสดงความเป็นอยู่ปัจจุบัน ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับ ศาสนา ความเชื่อ หรือโบราณนิยายอย่างแต่ก่อนๆ ล้วนมีความคิดแปลกใหม่ ก้าวหน้า มีความเชื่อเกี่ยวกับศิลปะว่า ศิลปะ “สร้างขึ้นมาจากสัพเพเหระของชีวิตปัจจุบัน ในช่วงระยะหนึ่ง เวลาหนึ่ง ซึ่งสะท้อนความรู้พื้นฐานธรรมดา ที่ศิลปินมีส่วนร่วมอยู่ด้วย” ทางด้านเรื่องราวก็พยายามเน้นเรื่องราวหรือรูปวัตถุให้คมชัดเจนนขึ้น และบางทีก็มีการสื่อความหมายเสียดสีสังคม สะท้อนสังคม

จากที่กล่าวมาอิทธิพลได้มีส่วนต่อแนวคิดในการสร้างสรรค์งานชุดนี้ขึ้น เนื่องจากผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นนี้ซึ่งแสดงออกว่าศิลปะนั้นเป็นภาษาแห่งความคิดและแรงบันดาลใจของผู้สร้างสรรค์นั้นได้รับจากประสบการณ์ที่เกิดความสะเทือนใจ เรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย โดยปัจจุบันนั้นสังคมชนบทอย่างสังคมของชาวนาถูกคุกคามจากระบบทุนนิยมจนทำให้สังคม วิถีชนบท และเรื่องราวประเพณีต่างๆ ถูกกลืนกินและถูกปรับให้อยู่ในรูปแบบระบบทุนนิยม

3. ด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์

3.1 อิทธิพลจากประสบการณ์

จากสภาพแวดล้อมที่ผู้สร้างสรรค์อาศัยอยู่มาเป็น 10 ปีนั้น ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา รวมถึงครอบครัวของผู้สร้างสรรค์ด้วย จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์คลุกคลีสังคมของการทำนามาตั้งแต่เด็กๆ ผู้สร้างสรรค์จึง

สามารถสัมผัสได้ถึงการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชาวนาที่ค่อยๆ ถูกระบบทุนนิยมเข้ามาแทรกแซงจนทำให้วิถีชีวิตที่เรียบง่าย วิถีชีวิตที่สงบ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันค่อยๆ ถูกกลืนกินไปตามกระแสวัตถุนิยม ทำให้วิถีชีวิตชาวนาที่เคยใช้แบบแผนชีวิตที่พึ่งพาอาศัยกันเปลี่ยนไปเป็นการแข่งขันในการทำมาหากินแทน มีการลงทุนในการประกอบอาชีพที่สูงขึ้น เพื่อการหวังผลกำไรที่จะได้มาจนลืมนึกถึงแบบแผนชีวิตที่บรรพบุรุษเคยใช้กันมาก่อน ทำให้ระบบทุนนิยมที่เข้ามามีความสำคัญอย่างมากในการใช้ชีวิตของชาวนา ทำให้มองเห็นคุณค่าแค่เรื่องสังคมของวัตถุ จากทั้งนี้จึงทำให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน เรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย ในรูปแบบสื่อผสม

ภาพประกอบที่ 1 เทคโนโลยีทางการเกษตร ที่เข้ามามีบทบาทในอาชีพทำนา

4. อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ

4.1 ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)

งานอินสตอลเลชันอาร์ต (Installation Art) อยู่ในประเภทของงานศิลปะที่มีที่ตั้งเฉพาะจุด เป็นงานสามมิติ ที่ออกแบบเพื่อที่จะแปรสภาพการรับรู้ของสิ่งแวดล้อม (Perception of a Space) โดยทั่วไปแล้ว “ศิลปะจัดวาง” หมายถึงศิลปะภายในตัวสิ่งก่อสร้าง ถ้าตั้งอยู่ภายนอกก็มักจะเรียกว่า “ศิลปะภูมิทัศน์” (Land Art) และศิลปะสอง ประเภทนี้คาบเกี่ยวกัน ศิลปะจัดวางอาจจะเป็นได้ทั้งศิลปะที่ติดตั้งอย่างถาวรหรือเพียงชั่วคราวก็ได้ ศิลปะจัดวางได้รับการติดตั้งในการแสดงงานนิทรรศการศิลปะ เช่น ในพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์ หรือในบริเวณสถานที่ส่วนบุคคลหรือสถานที่สาธารณะ ประเภทของงานก็ครอบคลุมตั้งแต่การใช้วัสดุที่พบโดยทั่วไป ที่มักจะเลือกสรรจากวัสดุที่ทำให้เกิดผลกระทบกับอารมณ์ รวมไปถึงวัสดุสมัยใหม่เช่นวิดีโอ เสียง การแสดง และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ศิลปะจัดวางหลายชิ้นเป็นศิลปะเฉพาะที่ (Site-Specific Art) ซึ่งหมายความว่า เป็นงานที่ออกแบบให้ติดตั้งตรงตำแหน่งหรือสถานที่ที่สร้างงานศิลปะโดยเฉพาะเท่านั้น

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบผลงานศิลปะการจัดวาง

ที่มา <http://assets.inhabitat.com/wp-content/blogs.dir>

4.2 ลัทธิสมัยใหม่ (Modernism)

ได้พัฒนาขึ้นพร้อมกับสังคมตะวันตก ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และ ๒๐ ท่ามกลางกระแสสังคมที่แสวงหาสิทธิเสรีภาพ การปฏิวัติอุตสาหกรรม การพัฒนาระบบทุนนิยมเสรีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การดำรงชีวิตท่ามกลางสังคมสมัยใหม่ ก่อให้เกิดวิถีชีวิตอย่างใหม่ รวมทั้งศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) ศิลปะสมัยใหม่ที่สะท้อนสังคมสมัยใหม่ สะท้อนเสรีภาพของปัจเจกบุคคล สะท้อนความคิดที่เป็นนามธรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างสรรคัลวิธิต่างๆ มากมาย

ช่วงสงครามโลกครั้งแรก นักคิดและศิลปินเริ่มไม่เชื่อมั่นในสังคมและแนวคิดแบบสมัยใหม่ มนุษย์กล่าวอ้างว่ามีเหตุผล แต่สงครามก็เกิดขึ้น สภาพสังคม สภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตมีปัญหาซับซ้อนมากขึ้น ลัทธิมนุษยนิยมที่เชื่อมั่นว่ามนุษย์เป็นศูนย์กลางของโลกและจักรวาล ในแง่ลบมนุษย์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่างๆ ถูกทำลายลง เหตุผล ความจริง และการดำรงชีวิต ย่อมมีสภาพเป็นมิติซ้อน มีความหลากหลาย และมีพลวัต ศิลปะลัทธิดาดา (Dadaism) ที่นำเสนอความไร้เหตุผล เพื่อให้ผู้คนในสังคมแสวงหาว่าเหตุผลควรจะเป็นอย่างไร ศิลปะป๊อป (Pop Art) ที่สร้างสรรค์ศิลปะจาก สื่อธรรมดาสำหรับสังคมธรรมดา “ทุกสิ่งล้วนสวยงาม” ทั้งศิลปะลัทธิดาดาและศิลปะป๊อป คือหัวเลี้ยวหัวต่อและการเริ่มต้นของศิลปะหลังสมัยใหม่ (Postmodern Art)

ศิลปะหลังสมัยใหม่ที่สอดคล้องกับลัทธิหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ที่กระจายกรอบความคิดและกระจายแบบแผน มนุษย์ที่ต้องอยู่ร่วมกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ด้วยกันอย่างสันติสุข ศิลปะหลังสมัยใหม่จะเสนอภาพในความคิดหรือจินตภาพ (image) มากกว่าภาพที่ปรากฏเบื้องหน้า ศิลปินอาจใช้ผืนผ้า ขนาดยักษ์ท่อนภูเขา ถมหิน และดินเป็นรูปขดกันหอยขนาดใหญ่ในทะเล สร้างเรือเหาะขนาดมหึมาเต็มท้องนิทรรศการ ผลงานศิลปะที่มีเสียงสวดมนต์และกลิ่นสมุนไพร ภาพขาวนาที่เขียนขึ้นจากดินท้องถิ่น ศิลปินอ่านบทกวีให้ศพฟัง ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นการนำเสนอภาพความคิดของศิลปะหลังสมัยใหม่ที่หลากหลายและหาข้อสรุปมิได้

4.3 งานศิลปะสื่อสมัยใหม่

ศิลปะสื่อผสม (Mixed-Media Art) และศิลปะสื่อใหม่ (New Media Art) ของวงการทัศนศิลป์มีพัฒนาการที่สอดรับไปกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม มีบทบาทและทำหน้าที่ที่คล้ายคลึงกับศิลปะสื่อ

ธรรมเนียมปฏิบัติ เช่น จิตรกรรมและประติมากรรมเป็นต้น แต่ในช่วง10ปีที่ผ่านมา ศิลปะสื่อผสมและศิลปะสื่อใหม่เริ่มแสดงให้เห็นถึงบทบาทใหม่ที่ค่อยๆก่อร่างขึ้น และมีลักษณะที่ปลีกแยกออกจากศิลปะสื่อธรรมเนียมปฏิบัติ

ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 2000 ศิลปะสื่อผสมและศิลปะสื่อใหม่มักจะถูกมองว่า เป็นผลที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วใน สังคม ภาพที่ศิลปินนำเสนอสามารถเชื่อมโยงไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร การคมนาคม การเมือง เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อยไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงในชั่วข้ามคืน ศิลปินได้ประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีอยู่แล้วในสังคม เช่น กล้อง ถ่ายภาพ กล้องวิดีโอ และคอมพิวเตอร์มาเป็นอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ศิลปะ ผลงานของพวกเขาเหล่านั้นได้ทำหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง มันได้สะท้อนให้เราเห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมที่เราอาศัยอยู่ ความเจริญก้าวหน้าที่กำลังก้าวมาในข้างหน้าก็ยังคงถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยอัตราความเร็วที่เร็วยิ่งขึ้น เรื่อยมาจนถึงในช่วงหลัง ค.ศ.2000 เราเริ่มรับรู้ความจริงหนึ่งที่ว่าเช่นเดียวกับความเจริญก้าวหน้าความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและความเสียหายของมรดกทางศิลปวัฒนธรรม กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน มนุษย์ได้เรียนรู้ว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่หมดสิ้นได้ และศิลปวัฒนธรรมไม่ใช่สิ่งที่คงอยู่นิรันดรได้ด้วยตัวเอง เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยน มนุษย์เปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต ศิลปวัฒนธรรมก็สามารถถูกทำให้เสียหายและสูญหายได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ลักษณะหนึ่งของศิลปะภาพถ่าย (Photography Art) และศิลปะวิดีโอ (Video Art) ได้ทำให้เราเห็นสิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับ“ภาพ” ที่ได้จากศิลปะสื่อธรรมเนียมปฏิบัติแล้ว ศิลปะสื่อใหม่ทั้งสองรูปแบบได้ทำให้เราเห็นโลกของอดีตได้ชัดเจนและตรงไปตรงมามากที่สุด ภายใต้สภาวะการณ์ของการสูญสลายของทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางศิลปวัฒนธรรมนี้ ศิลปะภาพถ่ายและศิลปะวิดีโอเริ่มฉายให้เห็นคุณค่าเฉพาะในตัวมันเอง สิ่งที่ผู้ชมได้มองเห็นจากภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว อาจจะไม่ใช่อะไรที่เกิดขึ้นและหายไปในช่วงขณะ แต่อาจจะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับมาได้อีก ภายในชั่วชีวิตของเราและของลูกหลานของเรา อาจกล่าวได้ว่า ที่ผ่านมามีศิลปะร่วมสมัยไม่อาจรักษามรดกทางสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรมเอาไว้ได้ แต่ศิลปะภาพถ่ายและศิลปะวิดีโอได้ทำหน้าที่ เก็บรักษาความถูกต้องและความตรงไปตรงมาของอดีตและทัศนคติของศิลปินเอาไว้ได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์

ในอีกด้านหนึ่ง ภาพที่ถูกสร้างหรือปรับแต่งด้วยคอมพิวเตอร์ก็ทำให้เราเห็นสิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง มันเป็นภาพที่ไม่ใช่ภาพของเวลาในอดีตหรือภาพของเวลาปัจจุบันในขณะเดียวกัน เราก็ตระหนักดีว่ามันเป็น ภาพที่ไม่สามารถปรากฏขึ้นได้ด้วยฝีมือมนุษย์ศิลปะคอมพิวเตอร์ (Computer Art) ดูจะเป็นกรณี ศึกษาที่ชัดเจนมากที่สุดภาพที่ได้จากการทำงานของคอมพิวเตอร์เกิดจากการทำงานของกลไกที่สลับซับซ้อน เราสามารถป้อนข้อมูลตัวเลขลงไป คอมพิวเตอร์สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวคำนวณและสร้างรูปร่างรูปทรงที่เราไม่สามารถสร้างได้ในจินตนาการได้เอง อาจกล่าวได้ว่าภาพที่เปล่งแสงบนจอคอมพิวเตอร์เป็นผลของการ

ทำงานของเทคโนโลยี เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้สร้าง vision ที่ไม่สามารถปรากฏได้เองได้ด้วยวิธีการทางธรรมชาติ ศิลปะคอมพิวเตอร์ได้ทำให้เราเริ่มตระหนักบางสิ่งบางอย่าง ภาพที่ล่องลอยในกระแสไฟฟ้าอยู่ตรงหน้าอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่เชื่อมโยงระหว่างเรากับเวลาในอนาคต
ที่มา (<http://www.finearts.su.ac.th/academic-service/view/72>)

4.4 ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art)

ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) คือผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยใช้เทคนิควิธีการของศิลปะทางด้านทัศนศิลป์หลายๆ แขนงมาผสมให้อยู่ในชิ้นเดียวกัน เน้นการหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์แสดงออกถึงอารมณ์ ความสะเทือนใจของผู้สร้างสรรค์ โดยวัสดุที่ใช้ในการสร้างผลงานสื่อผสมสามารถหาได้จากธรรมชาติ หรือวัสดุสังเคราะห์ซึ่งนิยามของคำว่าศิลปะนั้นเป็นการนำสิ่งที่มีอยู่มาประยุกต์ผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดเป็นผลงานทางด้านศิลปะที่มีรูปแบบออกมาเป็นรูปเป็นร่างเพื่อให้คนดูได้สามารถรับรู้ถึงความหมายของผลงานศิลปะที่เราสร้างขึ้นมานั่นเอง ซึ่งการถ่ายทอดเรื่องราวหรือการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น ถ้าเราสามารถถ่ายทอดเรื่องราวเป็นแบบสามมิติได้ ก็จะทำให้ผู้ที่ชมผลงานนั้นสามารถที่จะสัมผัสข้อมูลได้เร็วขึ้นและได้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเรื่องเล่ากับเหตุการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งด้วยเหตุนี้จึงได้มีการนำความรู้ทางด้านศิลปะแขนงต่างๆ มาผสมกันจนเรียกว่า ศิลปะสื่อผสม ซึ่ง สื่อผสม เป็นผลงานศิลปะในด้านจิตรศิลป์ ในการนำสื่อมากกว่าสองสื่อหรือศิลปะมากกว่าสองแขนงมารวมกันขึ้นไปมาสร้างเป็นงานชิ้นเดียวกัน โดยนิยมใช้สื่อที่แตกต่างกัน มานำจุดเด่นของแต่ละสื่อมาใช้ร่วมกัน เช่นการสร้างภาพชุดชีวิตของนักบุญฟรานซิสแห่งอาซิซิในซาเปลดต่างๆ ที่ภูเขาศักดิ์สิทธิ์แห่งพิตมอนต์และลอมบาร์ดีทางตอนเหนือของประเทศอิตาลีที่ใช้ทั้งประติมากรรมและจิตรกรรมมาผสมผสานเข้าเป็นการทำงานชิ้นเดียวกัน ที่ทำให้เป็นงานที่มีลักษณะเป็นสามมิติ ซึ่งในภาพสามมิตินี้เองที่สามารถมองได้หลายมุมมอง ทั้งได้เห็นส่วนลึกส่วนหน้านั้นเองครับ ซึ่งนักออกแบบหลายๆท่านได้พยายามศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะสื่อผสมเพื่อที่จะนำมาออกแบบผลงานของตัวเองให้มีจุดเด่นและดึงดูดคนดูให้มีความน่าสนใจในผลงานของเขาให้มากที่สุด ปัจจุบันนี้ศิลปะทางด้านสื่อผสมมีการนำแนวความคิดทางด้านนี้มาใช้กันมากในด้านธุรกิจ เพราะสามารถที่จะผลิตผลงานสามมิติออกมาดึงดูดคนดูนั่นเอง ซึ่งที่เราเห็นการโดยส่วนใหญ่ทุกวันนี้ก็อย่างเช่น ภาพยนตร์ 3 มิติ
(ที่มา <https://tanapornsae5653.wordpress.com>)

5.อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปิน

5.1 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปินต่างชาติ

ศิลปิน Kumi Yamashita ศิลปินสาวชาวญี่ปุ่นเจ้าของผลงานอันน่าทึ่งชิ้นนี้ยังมีผลงานศิลปะจากแสงและเงาอีกหลายชิ้นให้ได้ชม งานของเธอมักสร้างจากวัสดุประเภทกระดาษและแผ่นอลูมิเนียมที่เราสามารถเห็นได้อย่างดาษดื่น เรียกว่าขอเพียงคุณยืนวัสดุสุดแสนธรรมดาเหล่านั้นให้เธอพร้อมกับ โคมไฟ สักดวง (และเวลาที่มากพอ)ก็จะเนรมิตสิ่งมหัศจรรย์ให้ได้ดู

ชื่อผลงาน Citi view

ชื่อผลงาน CHAIR

ศิลปิน Kumi Yamashita

ศิลปิน Kumi Yamashita

ภาพประกอบที่ 3 ตัวอย่างผลงานศิลปินต่างประเทศ

ที่มา (<http://www.designboom.com/art/kumi-yamashita-interview>)

5.2 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปินไทย

วิษณุ พิมพ์กาญจนพงศ์ กับผลงาน “สุริยุ-ปะ-หัลละ” เริ่มต้นจากการความสนใจ ความหลงใหลในแสงและเงา นำไปสู่การพัฒนาาระบบสำรวจความน่าสนใจ และเนื้อหาที่อาจจะเป็นไปได้อื่นๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการผสมผสานของการเคลื่อนไหวเชิงจักรกลโดยการหมุนพลิกของช่องเปิดและปิดที่สลับซับซ้อนของชิ้นงาน เข้ากับแสงและเงาที่ตกกระทบลงบนพื้นที่จัดแสดงงาน ศิลปินจึงใจที่จะเทียบเคียงกับปรากฏการณ์การเกิดสุริยุปราคา ที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของวัตถุนบนท้องฟ้า ซึ่งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ถึงแม้จะเกิดเพียงชั่วครู่ ชั่วยาม แต่ก็มีผลกระทบในวงกว้างที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อผู้ร่วมเหตุการณ์ที่หลากหลาย ทั้งตื่นเต้น หวาดกลัว ฉงน สงสัย และ ตีใจ เป็นต้น

ชื่อผลงาน สุริยุ-ปะ-หัลละ

ศิลปิน วิษณุ พิมพ์กาญจนพงศ์

ภาพประกอบที่ 4 ตัวอย่างผลงานศิลปินไทย

ที่มา (<http://www.oknation.net/blog/Artifact>)

6.อิทธิพลจากปรัชญา

กำจร สุนพงษ์ศรี,สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์ (2556,หน้า130) จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, ค.ศ.1895-1952) นักปรัชญาชั้นนำในลัทธิปฏิบัตินิยม (pragmatism) ชาวอเมริกัน นอกจากนี้ยังได้ชื่อว่าเป็นนักการศึกษาและนักปฏิรูปการศึกษาคนสำคัญ มีผลงานนิพนธ์เกี่ยวกับประเด็นหลักทั้งหมดในวิชาปรัชญา ได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลดีเด่นผู้หนึ่งของสำนักปรัชญาอเมริกา ในส่วนที่

เกี่ยวกับงานศิลปะ ดิวอี้ เชื่อว่าในธรรมชาติได้จัดระบบระเบียบของกระบวนการ (process) ต่างๆไว้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นมโนภาพทางศิลปะเกิดจากประสบการณ์และประสบการณ์ก็มาจากกระบวนการเชิงธรรมชาติที่สามารถควบคุมและให้ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มโนภาพของศิลปะคือผลสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

ปรัชญาศิลปะกับความจริง

กำจร สุนพงษ์ศรี สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์ (2556,หน้า176) ประเด็นปัญหาระหว่างงานศิลปะกับความจริง เป็นประเด็นปัญหาที่นักสุนทรียศาสตร์ต่างถกเถียงกันมาก เนื่องจากคำว่าความจริงยังแบ่งเป็นความจริงแท้หรือสัจธรรมสัมบูรณ์ (absolute reality หรือ realism) กับความจริงสัมพัทธ์หรือสัจธรรมสัมพัทธ์ (relative reality หรือ relativism) ซึ่งทั้งสองยังแบ่งเป็นฝ่ายจิตนิยม กับปรนัยนิยม แต่โดยทั่วไป (real, reality) หมายถึงเป็นความจริง ไม่สากล คลาดเคลื่อนได้ขึ้นอยู่กับกาลเวลา และบริบท

ในทางศิลปะขึ้นอยู่กับปรัชญาศิลปะของแต่ละลัทธิยึดถือเป็นแนวทางแนวคิดและการปฏิบัติ แต่โดยทั่วไปถือว่าปัญหาความจริงในงานศิลปะนั้น แบ่งเป็นความจริงเชิงรูปธรรมและความจริงเชิงนามธรรม

ความจริงเชิงรูปธรรม ได้แก่ พวกศิลปินแนวสัจนิยม (realism) พวกธรรมชาตินิยม (naturalism) พวกประสบการณ์นิยม(empiricism) ที่เชื่อในความจริงเชิงประจักษ์หรือความจริงเชิงประสบการณ์เป็นความจริงที่ประจักษ์ได้จากประสาทสัมผัสเช่น ธรรมชาติ สังคมและอื่นๆ

ความจริงเชิงนามธรรม คือสิ่งที่มีอยู่จริง ซึ่งอาจรู้ได้ด้วยความรู้หรือความรู้สึก หรือไม่อาจรู้ได้ทางประสาทสัมผัสอันหนึ่งคำว่า สัจธรรม (reality) นั้นมีความหมายอยู่ 2 นัย คือ

- 1.ความเป็นจริงภาวะที่มีอยู่จริงภาวะที่เป็นอย่างนั้นแน่แท้ไม่กลับกลายเป็นอย่างอื่น
- 2.สิ่งที่จริง สิ่งที่มีอยู่จริง เป็นอยู่จริง ซึ่งอาจรู้ได้หรือไม่อาจรู้ได้ทางประสาทสัมผัส

จากที่กล่าวมาอิทธิพลในเรื่องของปรัชญามีส่วนต่อแนวคิดในการสร้างสรรค์งานชุดนี้ขึ้น เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันเกิดจากประสบการณ์ที่ได้พบกับปัญหาสังคมว่าด้วยเรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิต ชาวนาไทย ที่ถูกระบบทุนนิยมเข้ามาแทรกแซงเพื่อผลประโยชน์ จนทำให้วิถีชีวิตชิงชาวนาไทยนั้นถูกเปลี่ยนแปลงไปตามระบบทุนนิยมจนทำให้วิถีชีวิต ประเพณีที่ดั้งแบบเก่าเลือนหายไป จากการรับรู้ความรู้สึกที่ได้รับมาจากสภาพสังคมซึ่งสอดคล้องปรัชญาทางศิลปะที่ว่าด้วย ในธรรมชาติได้จัดระบบระเบียบของกระบวนการ (process) ต่างๆไว้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นมโนภาพทางศิลปะเกิดจากประสบการณ์ที่มาจากกระบวนการเชิงธรรมชาติที่สามารถควบคุมและให้ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังคำกล่าวของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ว่า มโนภาพของศิลปะคือผลสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

บทที่ 3

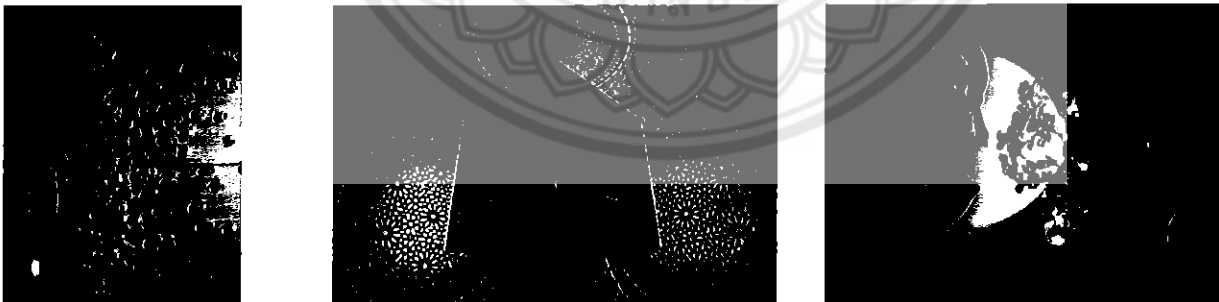
การพัฒนาและวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

จากความบันเทิงใจและแนวความคิดสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นในบทนาและบทที่ 2 ผู้สร้างสรรค์จึงได้ค้นหาแนวทางกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบสื่อผสม โดยมีการใช้แสงเงาเข้ามาเป็นส่วนประกอบในชิ้นงาน

1. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. ขั้นตอนการรวบรวมความคิด ประมวลความคิด และการจัดทำภาพแบบร่าง
3. ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ และสรุปกระบวนการสร้างสรรค์

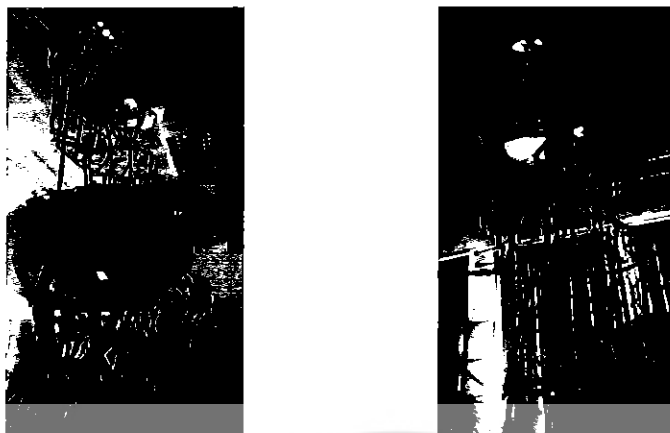
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์

ก่อนที่จะมาเป็นผลงานศิลปะนิพนธ์ดังกล่าวนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้มีการทดลองสร้างสรรค์ ค้นคว้าหากลวิธีที่หลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเน้นให้กลวิธีสามารถตอบรับกับแนวความคิดของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งในช่วงแรกมีความไม่ชัดเจนในเรื่องของกลวิธี การทำงาน กระบวนการการคิด ในการทำงานมีปัญหาที่เกิดจากความไม่ชัดเจนของแนวความคิดและกลวิธีในการสร้างสรรค์และการพัฒนาตัวชิ้นงานในขั้นต่อไป ซึ่งเหล่านี้ผู้สร้างสรรค์ต้องคอยจัดการและแก้ไขอยู่ตลอดเวลา ในการศึกษาดังกล่าวผู้สร้างสรรค์ได้แบ่งออกเป็นช่วงเวลาดังต่อไปนี้ คือ การสร้างสรรค์ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์

ภาพประกอบที่ 5 แหล่งข้อมูลจากกรุ๊ปถ่ายใน Internet

การสร้างสรรคผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์

ภาพประกอบที่ 6 ผลงาน วิถีชีวิตชาวนา
เทคนิค สื่อผสม

การวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคก่อนศิลปะนิพนธ์ แบ่งออกเป็นประเด็นได้แก่ ส่วนที่เป็นเนื้อหา ส่วนที่เป็นรูปทรง และหลักการจัดองค์ประกอบ ส่วนเนื้อหา

1.1 เรื่อง ผู้สร้างสรรคได้เรื่องหรือจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรคผลงานมาจากวิถีชีวิตของชาวนาที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบของความเจริญทางวัตถุนิยม จนทำให้คุณค่าทางจิตใจลดลง

1.2 แนวเรื่อง ผู้สร้างสรรคได้นำเรื่องราวความเป็นอยู่ของวิถีชีวิตชาวนาที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัตถุนิยมจนทำให้วิถีชีวิตที่เคยสงบ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่อยๆ หายไปตามความเจริญของวัตถุ

1.3 เนื้อหา ผู้สร้างสรรคแบ่งออกเป็น เนื้อหาภายนอกและเนื้อหาภายใน

ก. เนื้อหาภายนอก ผลงานของผู้สร้างสรรคเป็นผลงานรูปแบบสื่อผสม โดยแสดงถึงความเจริญของวัตถุที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชาวนาไทย ทำให้วิถีชีวิตชาวนาไทยเข้าสู่ระบบทุนนิยม และให้ความสำคัญคุณค่าทางวัตถุมากกว่าเรื่องจิตใจ

ข. เนื้อหาภายใน ผู้สร้างสรรคใช้ทัศนธาตุได้แก่ น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง และเส้น ซึ่งทัศนธาตุเหล่านี้จะเป็นส่วนประกอบที่ทำให้ผลงานเกิดเอกภาพและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ส่วนรูปทรง

ในการสร้างสรรคผลงานศิลปะนิพนธ์ เรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย ได้ใช้กลวิธีการรูปแบบสื่อผสม โดยได้นำวัสดุ ในวิถีชีวิตชาวนาใช้ในการสร้างสรรคชิ้นงาน และมีการใช้แสงและเงามาเป็นตัวช่วยในการถ่ายทอดความคิด และเนื้อหาที่จะแสดงทัศนธาตุ จากการสร้างสรรคผลงานศิลปะนิพนธ์ เรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย ผู้สร้างสรรควิเคราะห์ตามความสำคัญที่ผู้สร้างสรรคสามารถเห็นจริงในผลงานได้ดังนี้

พื้นผิว พื้นผิว หมายถึง ลักษณะของบริเวณผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ที่เมื่อสัมผัสแล้วสามารถ รับรู้ได้

1. พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยมือ หรือกายสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จริง ๆ ของผิวหน้าของวัสดุ นั้นๆ ซึ่งสามารถสัมผัสได้จากงานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรมและสิ่งประดิษฐ์อื่น ๆ

2. พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยสายตา จากการมองเห็นแต่ไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของผิว วัสดุนั้น ๆ เช่น การวาดภาพก่อนหินบนกระดาษ จะให้ความรู้สึกเป็นก้อนหินแต่ มือสัมผัสเป็นกระดาษ หรือใช้กระดาษพิมพ์ลาย ไม้ หรือลายหินอ่อน เพื่อปะทับบนผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ถือว่า เป็นการสร้างพื้นผิวลงตาให้สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นเท่านั้น

ที่ว่าง พื้นที่ว่างหมายถึงบริเวณโดยรอบของรูปร่างรูปทรง หรือวัตถุในงานศิลปะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ สำคัญที่ช่วยให้ผลงานศิลปะดูโดดเด่น และสมบูรณ์

เส้น (Line) เป็นสิ่งที่มีผลต่อการรับรู้ เพราะทำให้เกิดความรู้สึกต่ออารมณ์และจิตใจของมนุษย์ เส้น เป็นพื้นฐานสำคัญของศิลปะทุกแขนง ใช้ร่างภาพเพื่อถ่ายทอดสิ่งที่เห็นและสิ่งที่คิดจินตนาการให้ปรากฏเป็น รูปภาพ เส้น(Line)หมายถึง การนำจุดหลาย ๆ จุดมาเรียงต่อกันไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นทางยาว หรือ สิ่งที่เกิดจากการขีด ขีดเขียน ลาก ให้เกิดเป็นริ้วรอย

- เส้นนอน ให้ความรู้สึกกว้างขวาง เรียบสงบ นิ่ง ราบเรียบ ผ่อนคลายสบายตา
- เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกสูงส่ง่า มั่นคง แข็งแรง รุ่งเรือง
- เส้นเฉียง ให้ความรู้สึกไม่มั่นคง เคลื่อนไหว รวดเร็ว แปรปรวน
- เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอ่อนไหว สุภาพอ่อนโยน สบาย นุ่มนวล เย้ายวน
- เส้นฉีกแซกหรือเส้นฟันปลา ให้ความรู้สึกรุนแรง กระแทกเป็นท้วง ๆ ตื่นเต้น สับสนวุ่นวาย และการ ชัดแย้ง

สี (Colour) หมายถึง สิ่งที่ปรากฏอยู่ทั่วไปรอบ ๆ ตัวเรา ไม่ว่าจะ เป็นสีที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นสีทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างมากมาย เช่น ทำให้รู้สึกสดใส ร่าเริง ตื่นเต้น เศร้า หมอง เป็นต้น

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผลงานศิลปะนิพนธ์

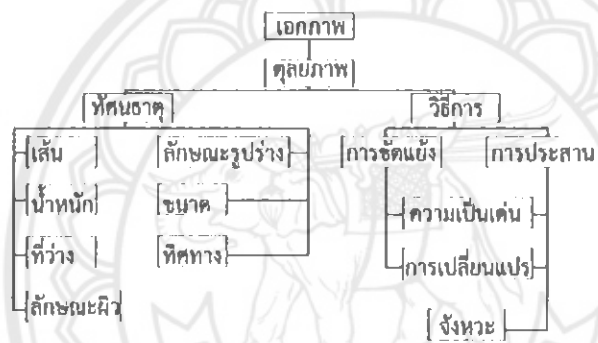
ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หนังสือและเอกสารต่างๆอันเป็นส่วนสำคัญและเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานและค้นหากลวิธีการนำเสนอผลงานให้ออกมาในรูปแบบที่แปลกใหม่ ส่วนของแนวเรื่องในศิลปะนิพนธ์ชุดนี้คือการสื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงาน โดยได้รับความบันดาลใจจากประสบการณ์ที่ผู้สร้างสรรค์ได้สัมผัสกับความรู้สึกนั้นโดยตรงในเรื่องความผันแปรของวิถีชีวิต

ชานาไทย โดยแสดงออกถึงความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชาวนาที่ถูกระบบทุนนิยมเข้ามาแทรกแซงจนทำให้วิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันนั้นค่อยๆ หายไปตามกาลเวลา ของกระแสโลกาวิวัฒน์ และเกิดการแข่งขันทางอาชีพ ทางสังคมเข้ามาแทนวิถีชีวิตชาวนาแบบเก่า

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความรู้สึกที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ที่ได้พบเห็น และจากการสืบค้นข้อมูล สิ่งเหล่านี้จึงเป็นความบันดาลใจและแรงผลักดันให้ผู้สร้างสรรค์นำความรู้สึกดังกล่าวมานำเสนอในรูปแบบของงานศิลปะในศิลปนิพนธ์ชุดนี้

ขั้นตอนการรวบรวมความคิด การวิเคราะห์ ประมวลความคิดและการจัดทากภาพแบบร่าง

ผู้สร้างสรรค์ได้นำข้อมูลจากการศึกษาและจากการกำหนดรูปแบบของผลงานที่รวมเอาเรื่องทัศนธาตุ ซึ่งเป็นองค์ประกอบศิลป์เข้ามาประกอบการภายในงาน เพื่อดำยทอดสาระและคุณค่าของผลงานที่ประกอบกันด้วยเนื้อหาและรูปทรง

แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง
ที่มา องค์ประกอบของศิลปะ, ชะลูด นิ่มเสมอ (2530:208)

เนื้อหา(Content)คือเรื่องราวมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งเนื้อหาที่ถ่ายทอดออกมานั้นสามารถตีความออกมาได้หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสารเช่นความต่างของเพศ วัย ประสบการณ์ ความรู้ ทัศนคติ เป็นต้น เนื้อหาอาจแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ เนื้อหาภายในกับเนื้อหากายนอก เนื้อหาภายในเป็นเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุเป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรงซึ่งเป็นรูปแบบของการแสดงออกเฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์ส่วนเนื้อหากายนอกจะมีเฉพาะในศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่อง เช่น คน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ

ซึ่งผลงานของผู้สร้างสรรค์เน้นเนื้อหาผสมเรื่องที่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์กับรูปลักษณะของเรื่องโดยมีความคิดจากลักษณะท่าทาง สีหน้า แววตาของมนุษย์ ที่สื่อสาร ความรู้สึก ความเศร้า ความสะเทือนใจ ความน่าสงสาร

รูปทรง(Form) คือ สิ่งที่สามารถมองเห็นได้ในทัศนศิลป์ที่เกิดขึ้นด้วยการประสานกันของทัศนธาตุอย่างมีเอกภาพซึ่งแบ่งออกเป็นส่วนประกอบทั้งรูปได้แก่ ทัศนธาตุและส่วนประกอบทั้งวัสดุคือวัสดุและวิธีการที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในส่วนประกอบทางรูปทรงในผลงานของผู้สร้างสรรค์คือทัศนธาตุได้แก่ สี น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง เส้น

ทัศนธาตุ(Visual Element) คือ สื่อทางสุนทรียภาพที่ผู้สร้างสรรค์นำมาประกอบเป็นรูปทรงเพื่อสื่อความหมายของเรื่องได้แก่ น้ำหนัก แสงเงา ที่ว่าง สี เส้น ทัศนธาตุที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ในผลงานมีดังนี้

1. สี หมายถึง แสงที่มากกระทบกับวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเราทำให้เห็นเป็นสีต่างๆจากการที่มองวัตถุเป็นสีใดได้เพราะวัตถุนั้นดูดแสงสีอื่นสะท้อนแต่สีของมันเอง ซึ่งลักษณะการกระทบต่อสายตาทำให้เห็นสีนั้นมีผลทางจิตวิทยาคือมีอำนาจในความเข้มของแสงที่กระตุ้นอารมณ์และทำให้เกิดความรู้สึกได้จากการมองเห็นด้วยสายตาซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้นำวรรณะสีที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลับ ความรู้สึกเศร้าสะเทือนใจเพื่อให้ผู้ชมรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อสาร

2. น้ำหนัก คือความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างและบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุในผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้น้ำหนักแสงเงาเพื่อเป็นการสะท้อนระยะหน้าหลังทำให้เกิดมิติ

3. พื้นผิว คือพื้นผิวของสิ่งต่างๆเมื่อสัมผัสหรือมองเห็นจะทำให้เกิดความรู้สึก ละเอียด มัน ขรุขระ เป็นต้นในงานของผู้สรรค์ใช้กลวิธีการใช้วัสดุที่มีลักษณะขรุขระและพื้นผิวเรียบเพื่อให้เกิดความแตกต่างอย่างชัดเจนภายในผลงาน

4. ที่ว่าง ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ที่ว่างเกิดจากพื้นที่ว่างของอากาศ ที่สามารถมองทะลุผ่านตามช่องว่างของวัตถุที่ถูกจัดวางไว้ ทำให้ตัวงานดูมีจังหวะของการจัดวาง

5. เส้น คือจุดที่ต่อเนื่องเป็นความยาวทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่างขอบเขตของรูปทรงขอบเขตของน้ำหนักขอบเขตของสีและแบ่งออกเป็นโครงสร้างและเส้นคาลิกราฟฟิก และผลงานของผู้สรรค์ใช้เส้นโครงสร้างที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาแต่เป็นเส้นที่เกิดจากจินตนาการ เส้นโครงสร้าง (Structural line) ที่แบ่งสมดุลภาพ (Balance)

จากข้อมูลจึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบศิลป์ และทัศนธาตุ เป็นตัวสื่อสารให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจถึงแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ ที่ผู้อื่นสามารถรับรู้ได้ถึงความงามที่เกิดจาก สี น้ำหนัก และพื้นผิว ศิลปะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของวัตถุที่มองเห็นหรือรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส อีกอย่างคือการแสดงออกอันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างของวัตถุนั้น อีกส่วนหนึ่งเราเรียก องค์ประกอบส่วนแรกว่ารูปทรง(form) หรือองค์ประกอบทางรูปธรรมและอีกส่วนคือ เนื้อหา (Content)หรือองค์ประกอบนามธรรมดังนั้นองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างหลักการของศิลปะคือรูปทรงและเนื้อหา

รูปทรงในส่วนประกอบทางวัสดุ
แบ่งออกเป็น วัสดุและวิธีการ

วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 1 ได้แก่

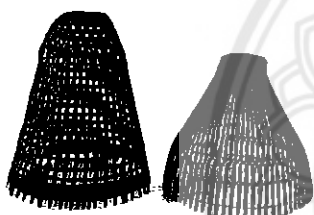
1.ลอบดักปลา

2.เคียวเกี่ยวข้าว

3.ตะข้องใส่ปลา

3.ส้อมจับปลา

5.กระต๊อบข้าว

6.ตะกร้าสาน

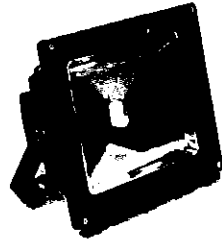
7.กระจอบ

8.กั๊บดักหนู

9.คราด

10.ไฟสปอร์ตไลท์

ภาพประกอบที่ 7 วัสดุอุปกรณ์ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัสดุ และทดลองร่างภาพวัสดุที่จะต้องใช้เพื่อให้เกิดเงาที่ต้องการ

ภาพประกอบที่ 1 แบบร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 มีการจำลองรูปแบบวัสดุเป็น 3 มิติ และมีการกำหนดจัดทิศทางของแสง

ภาพประกอบที่ 2 แบบร่าง 3 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 4 นำวัสดุอุปกรณ์ ข้าวของเครื่องใช้ที่ได้มาจากการออกหาจากชุมชนมาติดตั้ง
ในสถานที่ที่จัดเตรียมไว้

ขั้นตอนที่ 5 นำไฟสปอร์ตไลท์มาติดตั้ง โดยมีการปรับองศา และทิศทางของแสงให้ตรง
กับการเกิดเงาที่เรากำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เงา และทิศทางของแสงไฟ เพื่อให้ได้เงาออกมา
ตามที่กำหนดไว้

ภาพประกอบที่ 3 ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 01

กลวิธี สื่อผสม

วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 2 ได้แก่

1.แผ่นสังกะสีเรียบ

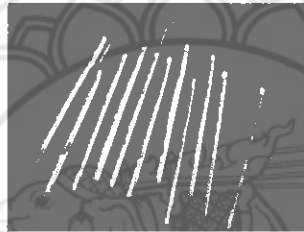
2.ลอบดักปลา

3.กรรไกร

4.ปืนกาว

5.ลิวแกะไม้

6. ค้อน

7.หลอดไฟ

ภาพประกอบที่ 12 อุปกรณ์ผลงานชิ้นที่ 2

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 ร่างแบบเป็นรูป 2 มิติ

ภาพประกอบที่ 13 แบบร่าง 2 มิติ

ขั้นตอนที่ 2 นำลวดดักปลามาตัดส่วนที่ขวางอยู่ตรงกลางออกให้หมด

ขั้นตอนที่ 3 จากนั้นนำแผ่นสังกะสีมาตัดให้เป็นรูปดัก รูปอาคารบ้านเรือน และนำลวดมา

เจาะรูโดยใช้ค้อนตอก เพื่อทำเป็นหน้าต่างของดัก

ภาพประกอบที่ 14 ขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 4 ตัดแผ่นสังกะสี เป็นรูปชวานาที่กำลังดำนา เพื่อนำไปประกอบอีกด้านของลอบ

ดักปลา

ขั้นตอนที่ 5 นำลอบที่เราเตรียมไว้มาติดตั้งหลอดไฟไว้ด้านใน โดยใช้หลอดไฟ 2 ดวง จาก

นั้นนำดักที่ตัดออกมาจากแผ่นสังกะสีเรียบมาติด ประกอบกันจนเป็นสังคมเมือง และนำแผ่นสังกะสีที่ตัดเป็นรูปชวานามาติดด้านตรงข้ามของดัก เพื่อให้เกิดเงา

ขั้นตอนที่ 6 นำแผ่นสังกะสีเรียบมาห่อหุ้มลอบทั้งหมด และเปิดไฟที่ติดตั้ง

ภาพประกอบที่ 15 ความผันแปรของวิถีชีวิตชวานาไทย 02

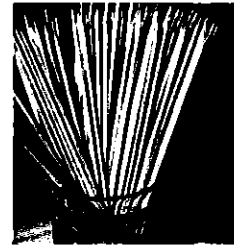
วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 3 ได้แก่

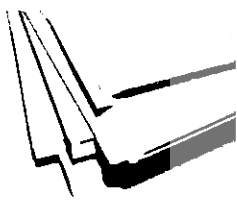
1. ถังน้ำมัน 200 ลิตร

2. ตะแกรงลวด

3. ไม้แหลมเสียบลูกชิ้น

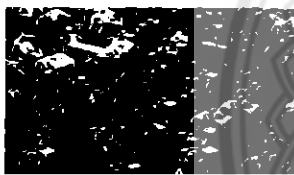
4. กระดาษอาร์ตมัน

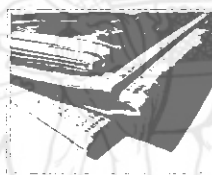
5. กาวลาเท็กซ์

6. สีอะคริลิก

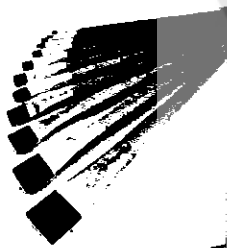
7. ทรายของเล่น

8. กระดาษหนังสือพิมพ์

9. สีสเปย์

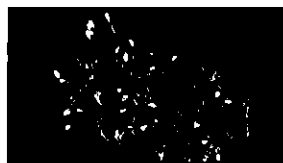
10. พู่กัน

11. หน้ापอลอม

12. กรรไกร

13. ไฟกระพริบ

ภาพประกอบที่ 18 วัสดุอุปกรณ์ชิ้นที่ 3

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะขั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ร่างแบบเป็นภาพ 2 มิติ

ขั้นตอนที่ 2 นำถึงน้ำมันมาตัดเจาะรูจนทะลุมองเห็นทั้งสองด้าน จากนั้นนำตะแกรงลวดมาติดไว้ด้านในถึงน้ำมันเพื่อไว้สำหรับติดอุปกรณ์ต่างๆ ด้านในตัวถัง

ขั้นตอนที่ 3 นำกระดาษแข็งมาตัดเป็นรูปตีกกล่องสี่เหลี่ยม และนำมาพันสีพร้อมกับรถของเล่น

ขั้นตอนที่ 4 นำไม้เสียบลูกชิ้นมาประกอบโดยติดกาว จนเป็นรูปบ้านที่ชาวนาสมัยก่อนอาศัยอยู่ และนำกิ่งไม้กับฟองน้ำมาทำเป็นต้นไม้ เพื่อนำไปติดตั้งภายในถึงน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 5 นำกระดาษหนังสือพิมพ์มาแช่น้ำพอเปียย่นำขึ้นจากน้ำมาผสมกับกาวแล้วนำไปติดภายในถึงด้านล่าง จากนั้นทำสีที่ผสมไว้มาทาลงไปให้มีลักษณะเหมือนดินและทิ้งไว้จนแห้ง

ขั้นตอนที่ 6 หลอดไฟพระปริบสีเหลืองมาติดด้านใน ส่วนบนของถึง จากนั้นนำตีกกระดาษที่สร้างไว้มาติดภายในด้านบนของตัวถัง

ขั้นตอนที่ 7 หลังจากทาสีของพื้นดินที่สร้างไว้แห้งก็นำบ้าน ภูเขาปลอม ต้นไม้ปลอมมาติดตั้งด้านล่าง จากนั้นนำรถของเล่นมาติดด้านในรอบๆ ถึง

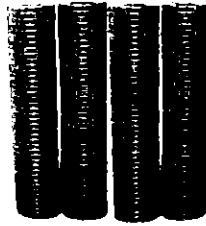
ภาพประกอบที่ 17 ความฉันทันของวิถีชีวิตชาวนาไทย 03

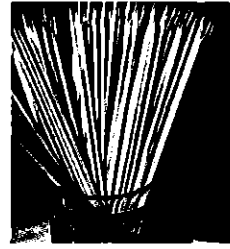
วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 4 ได้แก่

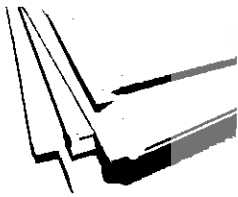
1. ถังน้ำมัน 200 ลิตร

2. ตะแกรงลวด

3. ไม้แหลมเสียบลูกชิ้น

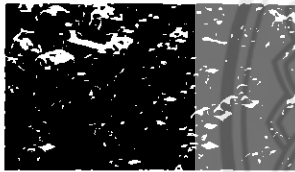
4. กระดาษอาร์ตมัน

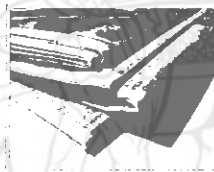
5. กาวลาเท็กซ์

6. สีอะครีลิค

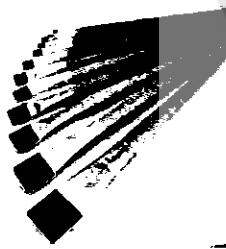
7. ทรายของเล่น

8. กระดาษหนังสือพิมพ์

9. สีสเปย์

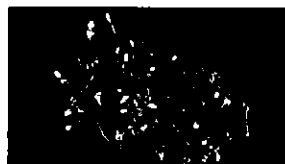
10. พู่กัน

11. หน้ापดอม

12. กรรไกร

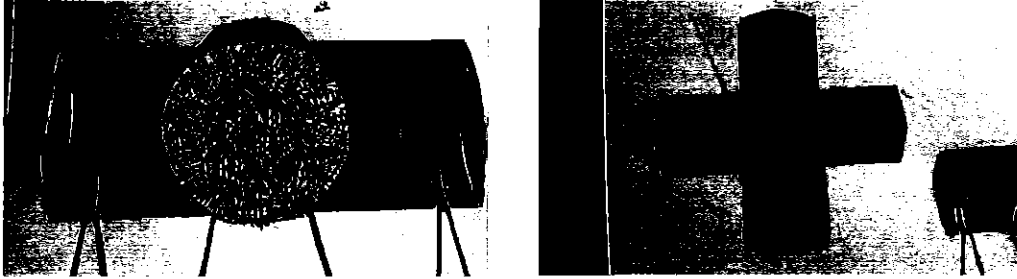

13. ไฟกระพริบ

ภาพประกอบที่ 19 วัสดุอุปกรณ์ชิ้นที่ 4

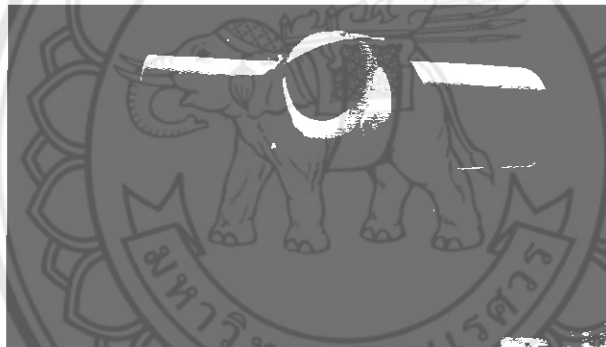
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะขั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 1 ร่างแบบเป็นภาพ 2 มิติ

ภาพประกอบที่ 19 แบบร่าง 2 มิติขั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 3 ทอทองหล่อแบบร่าง 3 มิติ

ภาพประกอบที่ 20 แบบร่าง 3 มิติขั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 3 นำถังน้ำมัน 4 ถัง มาตัดเจาะรูจนทะลุมองเห็นทั้งสองด้าน จากนั้นนำมาตัดตรง

กลางแล้วนำมาต่อกันจนสามารถมองดูได้ทั้ง 4 ด้าน และต่อจากนั้นนำตะแกรงลวดมาติดไว้ด้านในถังน้ำมัน เพื่อไว้สำหรับติดอุปกรณ์ต่างๆ ด้านในตัวถัง

ขั้นตอนที่ 4 นำกระดาษแข็งและขวดน้ำพลาสติกมาตัดเป็นรูปตีกอล์ฟสี่เหลี่ยม และนำมา

พันสีพร้อมกับรถของเล่น

ขั้นตอนที่ 5 นำไม้เสียบลูกชิ้นมาประกอบโดยติดกาว จนเป็นรูปบ้านที่ชาวนาสมัยก่อนอาศัยอยู่ และนำกิ่งไม้กับฟองน้ำมาทำเป็นต้นไม้เพื่อนำไปติดตั้งภายในถังน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 6 นำกระดาษหนังสือพิมพ์มาแช่น้ำพอเปียย่นำขึ้นจากน้ำมาผสมกับกาว

ขั้นตอนที่ 7 หลอดไฟกระดาษสีเหลืองมาติดด้านใน ส่วนบนของถัง จากนั้นนำตุ๊กกระดาษที่สร้างไว้มาติดภายในด้านบนของตัวถังจนครบที่ 4 ด้าน

ขั้นตอนที่ 8 หลังจากทาสีของพื้นดินที่สร้างไว้แห้งตุ๊กกระดาษที่ตัดไว้มาติดตรงกลาง จากนั้นก็นำบ้าน หญ้าปลอม ต้นไม้ปลอมมาติดตั้งด้านล่าง จากนั้นนำรถของเล่นมาติดด้านในรอบๆ ถังน้ำมัน

ภาพประกอบที่ 21 ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 04

วิเคราะห์ และสรุปกระบวนการสร้างสรรค์

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ จะเป็นการสื่อถึงความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทยที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามระบบทุนนิยม โดยถูกระบบทุนนิยมเข้ามาแทรกแซงจนทำให้รูปแบบชีวิตความเป็นอยู่ค่อยๆ เลื่อนหายไป จนแทบไม่เหลือรูปแบบชีวิตแบบเก่า จึงได้นำวัสดุต่างๆ มาใช้ในการสร้างดังเช่นตัวถังน้ำมัน ซึ่งจะกล่าวได้ว่า สมัยนี้น้ำมันเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนความเจริญทางเศรษฐกิจต่างๆ จึงนำมาแทนความเจริญทางวัตถุ ส่วนสิ่งของที่อยู่ด้านในก็เปรียบเสมือนว่าสิ่งเหล่านี้ตกหมุนเวียนไปตามระบบทุนนิยม จึงทำให้ศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ถูกถ่ายทอดความรู้สึกในรูปแบบสื่อผสม

สรุปปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสรรค์ผลงานมีดังนี้

1. เนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างจำกัด ตัวชิ้นงานต้องการความมืดของสถานที่ติดตั้งอย่างมาก แต่ความมืดมีไม่พอเท่าที่ต้องการ จึงทำให้แสงไฟแสดงออกมาได้ไม่ดีเท่าที่ควร

2. สถานที่ติดตั้งค่อนข้างจะแคบเนื่องจากตัวงานต้องการพื้นที่อย่างน้อย 3x 3 เมตร เพื่อที่จะสามารถเดินดูได้รอบๆอย่างสะดวก และไม่มีวัตถุใดมารบกวนงาน

จากการปฏิบัติงานทำให้ผู้สร้างสรรค์พบกับปัญหาที่เกิดขึ้นหลายอย่าง จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดการเรียนรู้ การคิดแก้ไขปัญหา และขั้นตอนการทำงานโดยเริ่มจากการทำแบบร่าง และแบบจำลองเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาด

บทที่ 4

ผลการสร้างสรรค์งาน

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ เนื่องด้วยเป็นการอธิบาย ให้บุคคลอื่น เกิดการเรียนรู้ ทำความเข้าใจถึงความหมาย และขั้นตอนกระบวนการกลวิธีและคุณค่า ด้านสุนทรียภาพผลงาน การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรม ตั้งแต่ขั้นแรกตามลำดับจนถึงสิ้นสุด การสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยกำหนดเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

1.การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

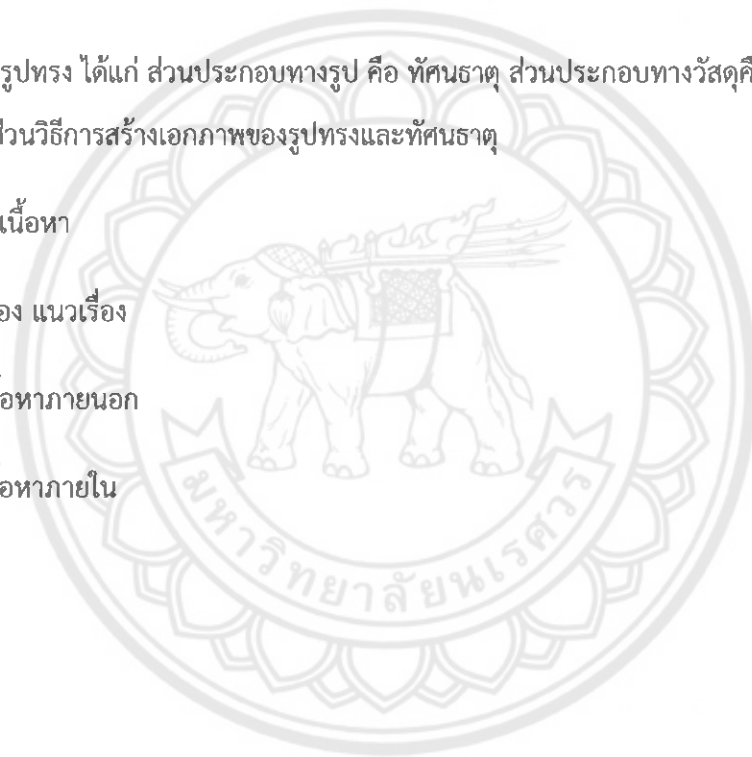
1.1 การวิเคราะห์รูปทรง ได้แก่ ส่วนประกอบทางรูป คือ ทัศนธาตุ ส่วนประกอบทางวัสดุคือ วัสดุและวิธีการ หรือกลวิธี รวมทั้งส่วนวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรงและทัศนธาตุ

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2.1 เรื่อง แนวเรื่อง

1.2.2 เนื้อหาภายนอก

1.2.3 เนื้อหาภายใน

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่1

ภาพประกอบที่ 22

ผลงานศิลปนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 01”

กลวิธี สื่อผสม

1.การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง

1.1.1 ทิศนธาตุ

- 1.เส้น มีการใช้เส้นที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป
- เส้นตั้ง หรือ เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกทางความสูง สง่า มั่นคง แข็งแรง หนักแน่น
  - เส้นนอน ให้ความรู้สึกทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย
  - เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง

- เส้นหยัก หรือ เส้นซิกแซก แบบฟันปลา ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างเป็นจังหวะ มีระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ชัดแย้ง ความรุนแรง

- เส้นโค้ง แบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ สิ้นไหล ต่อเนื่อง สุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล

2. พื้นผิว โดยตัวงานจะได้พื้นผิวจากวัสดุขาวของที่ใช้ โดยพื้นผิววัสดุส่วนใหญ่จะเป็นไม้ที่ขัดกันเป็นตารางและกายเป็นเครื่องจักสานต่างๆ

3. แสงและเงา แสงจะเกิดจากการใช้หลอดไฟจริง ทำให้มีทั้งแสงเงาที่กระทบต่อวัตถุ และเงาสีดำที่สะท้อนลงผนังอย่างชัดเจน

4. พื้นที่ว่าง เป็นพื้นที่ว่างที่เกิดจากช่องว่างของการวางตัววัสดุ ทำให้เงาที่ตกกระทบมีพื้นที่ว่างเป็นพื้นที่ติดกับเงาไปด้วย

1.1.2 ส่วนประกอบทางวัสดุ และวิธีการ

1. วัสดุ เครื่องจักสาน เครื่องใช้ในวิถีชีวิตชาวนา ไฟสปอร์ตไลท์

2. กลวิธี วิธีการเฉพาะในการสร้างสรรค์งาน ใช้รูปแบบศิลปะการจัดวางและการจัดแสงเงา

ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

1.1.3) วิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

1. ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry Balance) ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน ทำ

ให้เกิดจุดเด่นภายในภาพ

2. รูปร่างแบบเรขาคณิต โดยเป็นรูปทรงของตึก อาคารบ้านเรือนที่เป็นรูปทรงเรขาคณิตส่วนใหญ่

ใหญ่

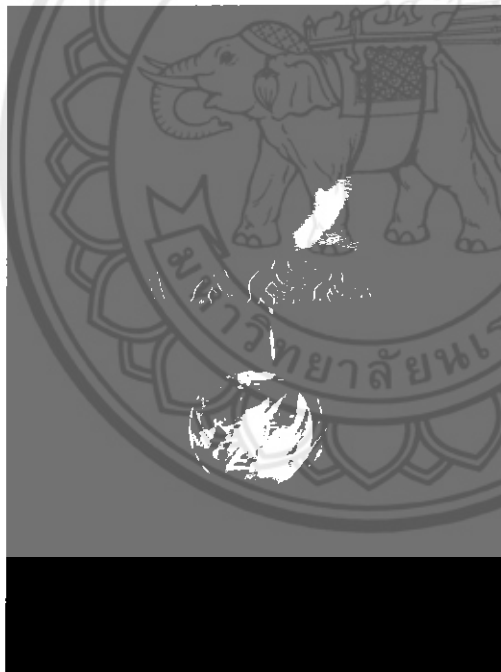
1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2.1 เรื่อง แนวเรื่อง วิถีชีวิตกับการเปลี่ยนแปลงตามทุนนิยม

1.2.2 เนื้อหาภายนอก คือผลงานศิลปะที่มีเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตกับการเปลี่ยนแปลงตามทุนนิยม เป็นความหมายของเรื่อง แนวเรื่องและสัญลักษณ์ที่แปลออกมาเป็นรูปทรง

1.2.3 เนื้อหาภายใน เนื้อหาทางอารมณ์สะเทือนใจ (Emotion Content) ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด ผลงานการสร้างสรรคใช้เทคนิคเป็นตัวนำ งานมีรูปแบบที่น่าทึ่งและแปลกทางกลวิธี โดยใช้ศิลปะคือภาษาแห่งความคิด เพื่อแสดงออกถึงความลึกต่อผู้ที่มาชม

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพประกอบที่ 23

ผลงานศิลปนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชานาไทย 2”

กลวิธี สื่อผสม

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง

1.1.1 ทิศนาคตุ

1.เส้น มีการใช้เส้นที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

- เส้นตั้ง หรือ เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกทางความสูง สง่า มั่นคง แข็งแรง หนักแน่น
- เส้นนอน ให้ความรู้สึกทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย
- เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง
- เส้นหยักหรือเส้นซิกแซกแบบฟันปลา ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะ มีระเบียบ ไม่

ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ชัดแจ้ง ความรุนแรง

- เส้นโค้งแบบคลื่น ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างช้าๆ สิ้นไหลต่อเนื่องสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล

2.พื้นผิว โดยตัวงานจะได้พื้นผิวจากแผ่นสังกะสีเรียบที่มีความมันวาว

3. แสงและเงา แสงจะเกิดจากการใช้หลอดไฟจริง ทำให้มีทั้งแสงเงาที่กระทบต่อ

แผ่นสังกะสีทำให้เกิดเงาที่บนผนัง

4.พื้นที่ว่าง เป็นพื้นที่ว่างที่เกิดจากช่องว่างของอากาศ ทำให้เงาที่ตกกระทบมีพื้นที่

ว่างเป็นพื้นที่ตัดกับเงาไปด้วย

1.1.2 ส่วนประกอบทางวัสดุ และวิธีการ

1) วัสดุ วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูปแบบแผ่นสังกะสีเรียบ

2) กลวิธี วิธีการเฉพาะในการสร้างสรรค์งาน ใช้กลวิธีการสื่อผสมโดยใช้แผ่นสังกะสี

มากระทบกับแสงไฟทำให้เกิดเงาที่ต้องการ

1.1.3 วิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

- 1) ดุลยภาพแบบสมมาตร(Symmetry Balance) ความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืน
- 2) การขัดแย้ง การขัดแย้งของขนาดเล็ก ใหญ่ที่ไม่เท่ากันทำให้เกิดความน่าสนใจภายในภาพ
- 3) จังหวะลีลา การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันเกิดจากการเลื่อนไหลต่อเนื่องของ รูปทรง น้ำหนัก

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

- 1.2.1 เรื่อง แนวเรื่อง นำเสนอวิถีชีวิตของชาวนาในรูปแบบเก่าที่กำลังจะหายไปตามกระแสวัตถุนิยมเนื่องจากคนหันมาสนใจให้กับความเจริญทางวัตถุมากกว่าจิตใจ
- 1.2.2 เนื้อหาภายนอก คือผลงานศิลปะที่มีเรื่องเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ เป็นความหมายของเรื่อง แนวเรื่องและสัญลักษณ์ที่แปลออกมาเป็นรูปทรง
- 1.2.3 เนื้อหาภายใน ผู้สร้างสรรค์ใช้ทัศนธาตุได้แก่ เส้น แสงเงา พื้นที่ว่าง ซึ่งทัศนธาตุเหล่านี้ เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ผลงานเกิดเอกภาพและความสมบูรณ์ด้วยความกลมกลืนกัน

ส่วนรูปทรง

ในการสร้างสรรค์ผลงานได้ใช้กลวิธีสื่อผสมโดยส่วนใหญ่มีการใช้แสงส่องกระทบต่อวัตถุ ทำให้เกิดเงาที่ออกมาเป็นรูปทรงอิสระ ส่วนตัววัตถุมีลักษณะเป็นเรขาคณิต เพื่อให้เกิดความแตกต่างของความหมาย

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่3

ภาพประกอบที่ 4 ผลงานศิลปนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 3”

กลวิธิ สื่อผสม

1.การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง

1.1.1 ทิศนธาตุ

1.เส้น

- เส้นนอน ให้ความรู้สึกทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย
- เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง
- เส้นหยัก หรือ เส้นซิกแซก แบบฟันปลา ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างเป็นจังหวะ

มีระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ขัดแย้ง ความรุนแรง

-เส้นโค้ง แบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ สั้นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน

นุ่มนวล

2. พื้นผิว ลักษณะผิวที่นำมาสร้างสรรค์ภายในผลงาน ผู้สร้างสรรค์เป็นตัวกำหนด ใช้เทคนิควิธีการโดยใช้ผิวแปรงตัวเนื้อสีให้เกิดเป็นพื้นผิวที่มีลักษณะ หยาบ ด้าน ขรุขระ มันวาว

3. ที่ว่าง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดส่วนที่ว่าง ให้อยู่ตรงกลางเพื่อให้ออกมมองออกทะลุ ได้ทั้งสองด้าน

4. สี สีจะได้จากแสงไฟที่มีสีเป็นวอร์มร้อนส่วนมาก และมีการกระทบของแสงต่อ วัตถุทำให้เกิดเงาต่อวัตถุเป็นสีดำ และตัวดังก็มีสีแดงทำให้รู้สึกถึงอันตราย

1.1.2 ส่วนประกอบทางวัสดุ และวิธีการ

1) วัสดุ วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูปแบบคือ สื่อผสม คือการใช้วัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ และวัสดุสำเร็จรูปมาประกอบเข้ากันทำให้เกิดความลงตัว

2) กลวิธี วิธีการเฉพาะในการสร้างสรรค์งาน ใช้การใช้วัสดุที่มีความหลากหลายมาจัดวาง และมีการใช้แสงไฟเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดการตกกระทบของเงาภายในถึง

1.1.3 วิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

1) ดุลยภาพแบบสมมาตร(Symmetry Balance) ความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืน

2. การขัดแย้ง

-การขัดแย้งของขนาดเล็ก ใหญ่ของตึกอาคารที่นำมาวางจัดเรียงติดๆกัน ทำให้งานดูมีมิติและน่าสนใจมากขึ้น

-การขัดแย้งของทิศทาง ทิศทางภายในภาพที่มีการเคลื่อนไหวของเส้นตั้ง เส้นนอน เส้นเฉียง

3) จังหวะลีลา การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันเกิดจากการเลื่อนไหลต่อเนื่องของ การนำวัสดุมาจัดวางไว้

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2.1 แนวเรื่อง แนวเรื่องต้องการนำเสนอความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตที่กำลังเปลี่ยนไปตามระบบทุนนิยมจนทำให้สังคมชวาแบบเก่ากำลังหายไปตามสังคมทุนนิยม ทำให้วิถีชีวิตการพึ่งพาอาศัยกันแบบก่อนๆ ก็หายไปด้วยตามกระแสโลกาภิวัตน์

1.2.2 เนื้อหาภายนอก คือผลงานศิลปะที่มีเรื่องเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของจิตใจต่อระบบทุนนิยม

1.2.3 เนื้อหาภายใน ผู้สร้างสรรค์ใช้ทัศนธาตุได้แก่ แสงเงา ที่ว่าง พื้นผิว และเส้น ซึ่งทัศนธาตุเหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ผลงานเกิดเอกภาพและความกลมกลืนกันด้วยการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่มี ขนาดที่แตกต่างกันและการซ้ำกันของรูปทรง

ส่วนรูปทรง

ในการสร้างสรรค์ผลงานได้ใช้กลวิธีสื่อผสม โดยมีการนำวัสดุต่างๆมาจัดวาง และมีการจัดแสงเงาเพื่อให้กระทบต่อวัตถุที่จัดวางไว้ เพื่อให้งานดูมีมิติ มีน้ำหนักของแสง - เงา

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพประกอบที่ 25

ผลงานศิลปนิพนธ์ชื่อ “ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย 4”

กลวิธี สื่อผสม

1.การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง

1.1.1 ทัศนธาตุ

1. เส้น

- เส้นนอน ให้ความรู้สึกทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย
- เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง
- เส้นหยัก หรือ เส้นซิกแซก แบบฟันปลา ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างเป็นจังหวะ มี

ระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ชัดแย้ง ความรุนแรง

- เส้นโค้ง แบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ สิ้นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน

นุ่มนวล

2. พื้นผิว ลักษณะผิวที่นำมาสร้างสรรค์ภายในผลงาน ผู้สร้างสรรค์เป็นตัวกำหนด ใช้วัสดุ

ต่างๆ ตั้งแต่ด้านนอกคือถึงน้ำมัน ที่เป็นโลหะเคลือบสีมีผิวเรียบมัน และภายในถึงก็มีวัสดุต่างๆ ที่มีพื้นผิวที่แตกต่างกัน เช่น ไม้ กระดาษ พลาสติก

3. ที่ว่าง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดส่วนที่ว่าง ให้อยู่ตรงกลางเพื่อให้ออกมองออกทะลุได้ทั้งสองด้าน โดยตัวชิ้นงานนั้นมี 4 ด้าน

4. สี สีจะได้จากแสงไฟที่มีสีเป็นวอร์มร้อนส่วนมาก และมีการกระทบของแสงต่อตัว

วัตถุให้เกิดเงาต่อวัตถุเป็นสีดำ และสีวอร์มเย็นเป็นสีเขียวจากต้นไม้ ส่วนสีของถึงน้ำมันนั้นเป็นสีวอร์มเย็นและวอร์มร้อน อย่างต่างๆกัน

1.1.2 ส่วนประกอบทางวัสดุ และวิธีการ

1) วัสดุ วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูปแบบคือ สื่อผสม คือการใช้วัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ และวัสดุสำเร็จรูปมาประกอบเข้ากันทำให้เกิดความลงตัว

2) กลวิธี วิธีการเฉพาะในการสร้างสรรค์งาน ใช้การใช้วัสดุที่มีความหลากหลายมาจัดวางและมีการใช้แสงไฟเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดการตกกระทบของเงาภายในถึง

1.1.3 วิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

- 1) ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetry Balance) ความสมดุลแบบซ้ายขวา
เท่ากัน ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืน
- 2) การขัดแย้ง
  - การขัดแย้งของขนาดเล็ก ใหญ่ของตึกอาคารภายในถึงที่นำมาวางจัดเรียงติดๆกัน
ทำให้งานดูมีมิติและน่าสนใจมากขึ้น
  - การขัดแย้งของทิศทาง ทิศทางภายในภาพที่มีการเคลื่อนไหวของเส้นตั้ง เส้นนอน
เส้นเฉียง
- 3) จังหวะลีลา การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันเกิดจากการเลื่อนไหลต่อเนื่องของ
การนำวัสดุมาจัดวางไว้

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2.1 เรื่อง แนวเรื่อง ต้องการนำเสนอความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตที่กำลังเปลี่ยนไปตามระบบทุนนิยมจนทำให้สังคมชาวนาแบบเก่ากำลังหายไปตามสังคมทุนนิยม ทำให้วิถีชีวิตการพึ่งพาอาศัยกันแบบก่อนๆ ก็หายไปด้วยตามกระแสโลกาภิวัตน์

1.2.2 เนื้อหาภายนอก คือ ผลงานศิลปะที่มีเรื่องเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของจิตใจต่อระบบทุนนิยม

1.2.3 เนื้อหาภายใน ผู้สร้างสรรค์ใช้ทัศนธาตุได้แก่ แสงเงา ที่ว่าง พื้นผิว และเส้น ซึ่งทัศนธาตุเหล่านี้ เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ผลงานเกิดเอกภาพและความกลมกลืนกันด้วยการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่มี ขนาดที่แตกต่างกันและการซ้ำกันของรูปทรง

ส่วนรูปทรง

ในการสร้างสรรค์ผลงานได้ใช้กลวิธีสื่อผสม โดยมีการนำวัสดุต่างๆมาจัดวาง และมีการจัดแสงเงา เพื่อให้กระทบต่อวัตถุที่จัดวางไว้ เพื่อให้งานดูมีมิติ มีน้ำหนักของแสง-เงา

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์

การศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย ตามแนวทางขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนแต่เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การทำงาน แนวทางความคิด เพื่อก่อให้เกิดพัฒนางานทัศนศิลป์ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูล มีการบันทึกกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่รูปแบบของศิลปะนิพนธ์
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ เรื่อง ความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย ในรูปแบบศิลปะสื่อผสมโดยการถ่ายทอดความงามในด้านสุนทรียภาพในลักษณะความรู้สึกเชิงลบ ในรูปแบบศิลปะคือภาษาแห่งความคิด เป็นเรื่องของ แสง - เงา วัสดุ การจัดวาง เพื่อใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้สึก ที่ต้องการออกมาสู่ชิ้นงาน
3. มีการรวบรวม วิเคราะห์ สรุป และสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อให้เป็นระบบแบบแผนที่วางไว้
4. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ศิลปะ ตอบสนองความคิดและความรู้สึกแสดงออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบศิลปะสื่อผสม

ผลที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบในรูปเอกสารภาคศิลปะนิพนธ์ ซึ่งได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ เรื่องความผันแปรของวิถีชีวิตชาวนาไทย และมีการวิเคราะห์ รวบรวม และสรุปผลของการสร้างสรรค์ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและความรู้สึก แสดงออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบศิลปะสื่อผสม โดยมีการนำวัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานและมีการนำแสงไฟที่แสดงถึงความเจริญทางวัตถุมาใช้ในงานเพื่อแสดงเรื่องของวิถีชีวิตชาวนาไทย ที่ถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตไปตามระบบทุนนิยม จนทำให้แบบแผนชีวิตที่เรียบง่าย ภูมิปัญญา ประเพณีที่ดั้งเดิม ในชีวิตประจำวัน ค่อยๆ หายไป จนลึมนึกถึงสิ่งที่บรรพบุรุษเคยสร้างไว้ จนทำให้ค่อยๆ เลือนหายไปตามค่านิยมของวัตถุ

จากแรงบันดาลใจที่กล่าวมาจึงทำให้ผู้สร้างสรรค์นำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ โดยผู้สร้างสรรค์ได้นำความรู้ต่างๆทางทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์และทฤษฎีต่างๆ มาใช้ในการสร้างชิ้นงาน โดยตัวผู้สร้างสรรค์ได้จัดทำผลงานในรูปแบบสื่อผสม เพื่อที่จะต้องการสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องราวของความผันแปรของวิถีชีวิตของชาวนาไทยที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของวัตถุนิยมสังคมเมืองที่เข้ามากลืนกิน จนทำให้วิถีชีวิตของชาวนาไทยเปลี่ยนไป โดนรูปแบบที่ออกมานั้นมีการใช้แสงไฟนีออนและวัสดุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุสำเร็จหรือวัสดุจากธรรมชาติ โดยมีการใช้รูปแบบของสังคมเมือง และรูปแบบวิถีชีวิตชาวนาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้เป็นการสื่อความหมายของชิ้นงาน และในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์ได้ประสบปัญหาต่อการทำงานสร้างสรรค์คือ เรื่องสถานที่ที่ติดตั้งงานค่อนข้างมีจำกัด และความมืดของสถานที่ที่ต้องการ

ยังไม่มากพอจึงทำให้งานแสดงออกมาไม่เต็มที่ จึงต้องมีการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานสามารถแสดงออกมาให้ดีที่สุด

อภิปรายผลการสร้างสรรค์

ข้อดีจากการสร้างสรรค์ โดยผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาตามแนวทางขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งหมดที่ผ่านมา ทำให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ ไม่เพียงแคในกระบวนการทางงานสร้างสรรค์เท่านั้นร่วมไปถึงการใช้ชีวิตของผู้สร้างสรรค์เองด้วย เมื่อเกิดการเรียนรู้อยู่ทำให้เกิดการพัฒนาในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ อย่างมีความรอบคอบ ด้วยความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะฝีมือ จนนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ไว้ในระบบในภาคเอกสาร และสำหรับแนวทางในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ต่อไปในภายภาคหน้าผู้สร้างสรรค์อาจจะพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์นี้ย่อยดเป็นการสร้างสรรค์ในรูปแบบของงานศิลปะสื่อสมัยใหม่

ข้อเสียในการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์คิดว่าสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษา และทดลองทำนั้นล้วนแต่เกิดประโยชน์ ไม่ได้เกิดข้อเสียใดๆ มีแต่เพียงเรื่องของระยะเวลาที่ทำผลงานศิลปนิพนธ์นั้นไม่เพียงพอมากนัก บางครั้งการทำงานต้องเร่งรีบ และหักโหมจนเสียสุขภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้สร้างสรรค์จัดการวางแผนตารางงาน และเวลาได้ไม่ดีนัก

จากการทำงานศิลปนิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าศิลปนิพนธ์ในชุดนี้จะเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อสมัยใหม่ และผู้สนใจทางศิลปะทั้งหลาย ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไป ทั้งในด้านผลงานศิลปะ และภาคเอกสารหากผิดพลาดประการใด ผู้สร้างสรรค์จะนำมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาผลงานต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรมและเอกสารอ้างอิง

หนังสือ Modern Art ผู้แต่ง David cottington

หนังสือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวนา ผู้แต่ง อาจารย์วชิรวัชร งามละม่อม

หนังสือสุนทรียศาสตร์ ผู้แต่ง จี. ศรีนิวาสัน แปลเรียบเรียง สุเชาว์น พลอยชุม

เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา 707122 พื้นฐานองค์ประกอบศิลป์ ผู้แต่ง สรุชาติ เกษประสิทธิ์

หนังสือ Modern Art ผู้แต่ง David cottington

หนังสือสุนทรียศาสตร์ ผู้แต่ง จี . ศรีนิวาสัน แปลเรียบเรียง สุเชาว์น พลอยชุม

หนังสือ ศิลปะสมัยใหม่ ผู้แต่ง ผู้เขียน David Cottington (เดวิด คอตติงตัน)ผู้แปล จณัญญา เตรียมอนุรักษ์

หนังสือ นิวมีเดียอาร์ต : New Media Art ผู้แต่ง มาร์ค ไทร์น และ รีนา จานา

หนังสือ คอนเซ็ปชวลอาร์ต : Conceptual ผู้แต่ง ดาเนียล มาร์โซนา ผู้แปล อณิมา ทศจันทร์

หนังสือ มินิมอลอาร์ต : Minimal Art ผู้แต่ง ดาเนียล มาร์โซนา ผู้แปล เฉิดฉวี แสงจันทร์

แหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

สื่อผสม (Mixed media art) [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2558 เข้าถึงได้จาก

<http://www.oknation.net/blog/khetpakorn/2008/01/22/entry-15>

สุนทรียศาสตร์ [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2558 เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/sunthriy/>

ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2558 เข้าถึงได้จาก

http://jumpsuri.blogspot.com/2014_02_01_archive.html

ลัทธิสมัยใหม่ [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2558 เข้าถึงได้จาก

http://www.marneumek.com/w&w/articles_wi6b.html

ศิลปะสื่อผสม (Mixed-Media Art) [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2558 เข้าถึงได้จาก

<http://www.finearts.su.ac.th/academic-service/view/72>